

Opinnäytetyö

Haalarikameroiden käyttö pysäköinninvalvonnassa ja yksityisellä vartiointialalla

Daniel Belmouloud & Nico Laurell

2020 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

**Haalarikameroiden käyttö
pysäköinninvalvonnassa ja yksityisellä
vartiointialalla**

Daniel Belmouloud, Nico Laurell
Turvallisuusalan koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Huhtikuu, 2020

Daniel Belmouloud, Nico Laurell

Haalarikameroiden käyttö pysäköinninvalvonnassa ja yksityisellä vartiointialalla

Vuosi	2020	Sivumäärä	52
-------	------	-----------	----

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tehdä toimialaselvitys haalarikameroiden käytöstä pysäköinninvalvonnassa ja yksityisissä vartioimisliikkeissä Suomessa. Selvitys tehtiin yhteistyössä Tietosuojavaltuutetun toimiston kanssa. Tietosuojavaltuutetun toimisto valvoo Suomessa tietosuojalainsäädännön ja muiden henkilötietojen käsittelyä koskevien lakien noudattamista.

Toimialaselvityksen tiedonkeruu toteutettiin kirjallisuuskatsauksella, sähköpostihaastattelulla ja verkkokyselyllä. Kirjallisuuskatsauksessa tietoa kerättiin muun muassa ajankohtaisista uutisartikkeleista, kansainvälisistä tutkimuksista ja viranomaisten selvityksistä. Kirjallisuuskatsauksen avulla tehtiin tiedonkeruu haalarikameroista ja sen kontekstista sekä haalarikameroiden nykytilanteen osittainen kartoitus. Sähköpostihaastattelu toteutettiin johtavan vartioimisalan liiton edustajan kanssa, täydentämään verkkokyselyn vastauksia. Verkkokyselyllä haettiin nyky- ja tulevaisuuden tilanteen kannalta yksityiskohtaisempia tarkennuksia vartioimisliikkeiden ja pysäköinninvalvonnan osalta. Verkkokyselyssä selvitettiin muun muassa haalarikameroiden käyttötarkoitusta, haalarikameroiden määriä sekä onko toimija aikeissa hankkia haalarikameroita käyttöön. Kysely lähetettiin 70 toimijalle, joista kyselyyn vastasi 22 toimijaa sekä 2 toimijaa erikseen sähköpostitse.

Kirjallisuuskatsauksessa selvisi, että haalarikameroita on jo jonkin verran käytössä vartioimisliikkeillä ja pysäköintialan toimijoilla. Verkkokyselyn tulokset tukivat tätä tulosta. Etenkin kunnallisen pysäköinninvalvonnan osalta haalarikameroita on jo melko aktiivisesti käytössä, ja nämä ovat koko ajan lisääntymässä. Yksityisellä puolella tällä hetkellä enemmänkin odotellaan aiheeseen liittyviä selvityksiä ja viranomaisten kannanottoja, ennen kuin haalarikameroita halutaan ottaa laaja-alaisesti ja aktiivisesti käyttöön. Sähköpostihaastattelun vastaukset tukivat tätä myös. Haalarikameroita käyttävien toimijoiden käyttökokemukset haalarikameroista ovat yleisesti ottaen olleet hyviä.

Selvityksen saadut tulokset vastasivat odotuksia haalarikameroiden nykyisestä tilanteesta. On todennäköistä sekä hyvin mahdollista että haalarikameroiden käyttö tulee yleistymään molemmilla aloilla. Tämän työn on tarkoitus olla hyödyllinen pohjamateriaali mahdollisia jatkoselvityksiä varten, esimerkiksi lähdeaineistona tai vertailukelpoisena tilannenäkymänä tulevien vuosien tilanteesta, verraten alkuvuoteen 2020. Työn on tarkoitus myös tuottaa hyödyllistä lisätietoa haalarikameroita käyttäville organisaatioille.

Asiasanat: haalarikamera, pysäköinninvalvonta, tietosuojaja, yksityinen vartioimisliike

Daniel Belmouloud, Nico Laurell

The Use of Body Cameras in Parking Control and Private Security Guard Companies

Year	2020	Pages	52
------	------	-------	----

The purpose of this thesis was to research the use of body cameras in private security companies and operators working in parking control in Finland. The research was made in collaboration with the Office of the Data Protection Ombudsman. The office supervises data protection regulations and laws in Finland.

The theoretical framework of the thesis was gathered by using the methods of literature review, email interview and survey. The literature review was used to gather information from recent news articles, international research and research by officials. The framework also provides information about body cameras and their usage and the current situation with body cameras and their usage in private security companies and by parking control operators. An email interview was conducted with a representative from a leading security guard association. By using online survey tool more detailed information about the present and future situation of body cameras was sought. In the survey, the purpose of using body cameras, the quantity of body cameras in use and whether the operator is planning to purchase body cameras in the future were examined. The questionnaire was sent to 70 operators, of which 22 answered it. Two other operators replied via email.

The literature review revealed that there are some operators that already use body cameras. The results of the online survey supported this result. Practically parking control operators already have body cameras in active use, and their use is increasing all the time. On the private security companies' side, most are waiting for relevant reports, guidelines and statements from authorities. The answers from the email interview also supported this claim. Overall experiences with using body cameras have been good.

The results of the literature review and survey showcase the current situation of the use of body cameras in Finland. It is very likely and possible that the use of body cameras will become more common in both industries. This thesis serves as a useful basis for possible follow-up research. Either as a source material or as a comparative snapshot of the situation in the coming years as compared to early 2020. This thesis also provides useful additional information to organizations using body cameras.

Keywords: body camera, data protection, parking control operator, private security guard company

Sisällys

1	Johdanto.....	6
2	Työn tausta, rajaus & toteutus.....	7
2.1	Tausta.....	7
2.2	Rajaus.....	7
2.3	Toteutusprosessi	8
2.4	Työn keskeiset käsitteet	9
3	Tutkimusmenetelmät	11
3.1	Kirjallisuuskatsaus	11
3.2	Kysely	12
3.3	Haastattelu.....	13
3.4	Tiedon analysointi.....	13
4	Kirjallisuuskatsaus.....	14
4.1	Haalarikameroiden käyttö yksityisen vartioimisliikkeen ja pysäköinninvalvonnan toimijoilla	15
4.2	Kameravalvonnan toteuttaminen lainsäädännön näkökulmasta	15
4.3	Yksityinen turvallisuusala	16
4.4	Laki pysäköinninvalvonnasta ja yksityinen pysäköinninvalvonta	17
4.5	Haalarikameroiden käytön nykytilanne	18
4.5.1	Viranomaiskäytössä Suomessa	18
4.5.2	Muiden toimijoiden käytössä Suomessa	19
4.5.3	Haalarikameroiden käyttö ulkomailla	19
4.5.4	Kameravalmistajat	21
5	Empiirinen tutkimus	21
5.1	Kyselylomakkeiden valmistelu ja lähetys	21
5.1.1	Kyselylomakkeen sisältö ja vastaukset, yksityinen sektori	22
5.1.2	Kyselylomakkeen sisältö, kunnallinen pysäköinninvalvonta	31
5.2	Haastattelu.....	38
5.3	Kyselyn tulokset ja analysointi	39
6	Tulokset ja johtopäätökset	40
	Lähteet.....	42
	Kuviot	46
	Taulukot	47
	Liitteet	48

1 Johdanto

Haalarikameroiden käyttö on yleistynyt työpaikoilla niin julkisten kuin yksityistenkin organisaatioiden ja yritysten toimesta. Tämä on aiheuttanut keskustelua eri alojen toimijoiden keskuudessa. Suomalaisessa mediassa haalarikameroista on tuotettu useita uutisotsikoita ja artikkeleita viime vuosien aikana:

”Parkkipirkot kokevat aiempaa enemmän uhkailua ja väkivaltaa - Kuopiossa yksi pahoinpideltiin, toista uhkailtiin lapsen kautta” (Iltalehti 2018).

”Yritykset seuraavat poliisin esimerkkiä: Turvallisuusalan firma on alkanut kokeilla haalarikameroiden käyttöä” (Ilkka-Pohjalainen 2018).

”Poliisi esimerkkinä - vartiointiliike käyttää jo haalarikameroita, mutta toinen yritys haluaa selvät yksityisyysäännöt” (Aamulehti 2018).

”Parkkisakoista rettelöivät ihmiset pannaan kuriin Hyvinkäällä: Tarkastajille jaettiin haalarikamerat” (Helsingin Sanomat 2019).

Haalarikameroiden käyttö on yleistynyt erityisesti turvallisuusalalla, ja nimenomaan vartiointipuolella. Lisäksi myös pysäköinninvalvonnan toimijat ovat lisänneet kameroiden käyttöä. Osalla toimijoilla on ollut epäselvyyksiä käytön oikeudellisista perusteista ja kameroita ei välttämättä ole uskallettu ottaa käyttöön. Haalarikameroiden käyttö Suomessa on vielä suhteellisen uutta, eikä asiasta ole tehty laajempia tutkimuksia tai ohjeistuksia.

Tässä opinnäytetyössä tutkimuskysymyksinä oli selvittää haalarikameroiden käytön yleisyyttä ja siitä saatavia hyötyjä yksityisen vartiointialan ja pysäköinninvalvonnan toimijoilta. Samalla selvitettiin haalarikameroiden ensisijaista käyttötarkoitusta toimijan näkökulmasta. Pysäköinninvalvonnan osalta selvitys sisälsi yksityisten toimijoiden lisäksi myös julkisen puolen, käsitäten kunnat ja kaupungit.

Opinnäytetyötä oli tukemassa ja ohjaamassa Oikeusministeriön alainen Tietosuojavaltuutetun toimisto. Tietosuojavaltuutetun toimistolla on tällä hetkellä omat selvitykset liittyen haalarikameroiden käyttöön Suomessa. Tämä opinnäytetyö liittyy näihin selvityksiin.

2 Työn tausta, rajaus & toteutus

Opinnäytetyön on tarkoitus toimia toimialaselvityksenä haalarikameroiden käytöstä yksityisellä vartiointialalla ja pysäköinninvalvonnassa. Pysäköinninvalvonnan osalta työn piiriin kuuluu myös kuntasektori. Tavoitteena on saada kirjallisuuskatsauksen ja kyselytutkimuksen avulla tietoja haalarikameroiden käytön yleisyydestä ja käyttötarkoituksista. Työn on tarkoitus tuottaa hyödyllistä pohjatietoa haalarikameroiden käyttäjille ja valmistajille, lainsäätäjille, kansalaisille ja viranomaisille, tai muuten asiasta kiinnostuneille tahoille.

2.1 Tausta

Tämä opinnäytetyö tehtiin yhteistyössä Tietosuoja-valtuutetun toimiston kanssa. Tietosuoja-valtuutetun toimisto on kansallinen valvontaviranomainen, joka valvoo tietosuojalainsäädännön sekä henkilötietojen käsittelyä koskevien lakien noudattamista Suomessa. Tietosuojalainsäädäntö määrittelee myös tietosuoja-valtuutetun toimiston tehtävät. Tehtäviin kuuluvat valvonnan lisäksi esimerkiksi erilaisten selvitysten ja tarkastusten toteuttaminen, henkilötietojen tietoturvaloukkausten ilmoitusten vastaanottaminen, edistää tietoisuutta liittyen henkilötietojen käsittelyyn, antaa lausuntoja henkilötietojen käsittelyä koskevista rikoksista ja määrätä hallinnollisia seuraamuksia tietosuoja-asetuksen rikkomisesta. Tietosuoja-valtuutettu edustaa Suomea myös Euroopan tietosujaneuvostossa. Toimistolla työskentelee tietosuoja-valtuutetun ja kahden apulaisvaltuutetun lisäksi noin 40 tietosuoja-asiantuntijaa. (Tietosuoja-valtuutetun toimisto 2019a).

Tapaamisessa Tietosuoja-valtuutetun toimiston edustajien kanssa meille ehdotettiin selvitystä liittyen haalarikameroiden käyttöön. Suomessa Poliisi oli jo tehnyt omat selvityksensä aihealueeseen liittyen, mutta laitteiden tiedettiin olevan käytössä jonkin verran myös yksityisillä toimijoilla. Suomessa ei yksityiseltä puolelta ole vielä tehty kattavia selvityksiä tai tutkimuksia, ja tämä mahdollisti meille valita opinnäytetyön aiheeksi tehdä toimialaselvitys haalarikameroiden käytöstä ja yleisyydestä.

2.2 Rajaus

Työ on rajattu koskemaan vain Suomessa tapahtuvaa haalarikameroiden käyttöä. Toimialaselvityksen kohteena ovat yksityiset vartioimisliikkeet sekä yksityinen ja kunnallinen pysäköinninvalvonta. Selvityksen kohteeksi valittiin kaiken kokoisia toimijoita, jotka vaihtelevat muutamien henkilöiden yrityksestä useamman tuhannen henkilön organisaatioon. Osalla organisaatioista toiminta-alueena on koko Suomi, ja osalla taas vaihdellen yhdestä paikkakunnasta useampaan maantieteelliseen sijaintiin. Haalarikameroista päädyttiin selvittämään niiden yleisyyden, käyttötarkoituksia sekä hyötyjä.

2.3 Toteutusprosessi

Tässä osiossa avataan opinnäytetyön toteutusprosessia. Tämä opinnäytetyö aloitettiin syksyllä 2019. Syyskuun aikana tulevan opinnäytetyön aihealue oli mietinnän alla ja lopulta ehdotukseksi valikoitui työ liittyen kameravalvontaan sekä miten yleinen tietosuoja-asetus (GDPR) vaikuttaa kameravalvontaan liittyviin käytäntöihin ja käyttöön. Lokakuun aikana laadittiin opinnäytetyön alustavan suunnitelma. Suunnittelun edetessä päädyttiin kysymään Tietosuoja-valtuutetun toimistoa toimeksiantajaksi opinnäytetyötä varten.

Tietosuoja-valtuutetun toimistolle lähetettiin sähköpostitse pyyntö mahdollisesta yhteistyöstä ja vastauksena saatiin apulaistietosuojavaikuttajalta kutsu tapaamiseen aiheen tiimoilta. Tapaaminen toimiston edustajien järjestettiin marraskuussa. Keskusteluiden tuloksena päädyttiin tekemään toimialaselvitystä haalarikameroiden käytöstä Suomessa yksityisen pysäköinninvalvonnan ja vartioimisliikkeiden osalta. Tapaamisessa tiedonkeruumenetelmiksi sovittiin kyselytutkimus, kirjallisuuskatsaus (kuvio 1) sekä teemahaastattelu.

Joulukuussa ryhdyttiin tekemään työn toteutussuunnitelmaa ja suunnitelma saatiin valmiiksi jo joulukuun puolella välissä. Suunnitelma esiteltiin Laurean opinnäytetyöseminaarissa helmikuussa 2020. Itse opinnäytetyön työstäminen aloitettiin jo joulukuun loppupuolella. Alkuun haalittiin lähdemateriaalia kirjallisuuskatsausta varten sekä ryhdyttiin tämän avulla muodostamaan opinnäytetyön teoriapohjaa.

Kuvio 1: Kirjallisuuskatsauksen toteutusprosessi.

Tammikuun loppupuolella suunniteltiin kyselylomakkeen sisältö ja siihen myös pyydettiin kommentteja Tietosuojavaltuutetun toimistolta. Helmikuun alussa kyselyt lähetettiin toimijoille verkkokyselyinä sähköpostitse ja samanaikaisesti jatkettiin kirjallisuuskatsauksen edistämistä sekä työn muun tekstin kirjoittamista. Kyselylomakkeen tulokset saatiin helmikuun puolessa välissä, jonka jälkeen ryhdyttiin analysoimaan tuloksia. Maaliskuussa tulokset saatiin analysoitua sekä johtopäätökset laadittua. Kyselylomakkeiden toteutusprosessi on kuvattu kuviossa 2. Näiden kahden tiedonkeruumenetelmän lisäksi maaliskuulle yritettiin saada teema-haastattelua Suomen Vartioliikkeitten Liiton edustajan kanssa, mutta tästä jouduttiin luopumaan, sillä asia ei vielä ollut heille ajankohtainen. Lopulta aikataulullisista syistä teema-haastatteluista luovuttiin kokonaan ja selvityksen tiedonkeruu tehtiin kirjallisuuskatsaukseen ja verkkokyselyyn nojaten. Maaliskuu ja huhtikuu kuuluivat suurimmalta osin työn viimeistelyssä sekä oikolukemisessa.

Kuvio 2: Kyselylomakkeiden toteutusprosessi.

2.4 Työn keskeiset käsitteet

Tässä kappaleessa esitellään opinnäytetyössä käytettyjä keskeisimpiä käsitteitä. Käytettyihin käsitteisiin liittyy muutamia alakäsitteitä kuten tehtävänimikkeitä. Näitä on myös esitelty yläkäsitteiden lisäksi.

Haalarikamera

Flight (2017) kuvailee artikkelissaan Opening Up the Black Box: Understanding the Impact of Bodycams on Policing haalarikameroita pieniksi kameroiksi, jotka kiinnitetään henkilön vaatteeseen (univormuun) tai asusteeseen. Ne sijoitetaan useimmiten joko rintaan, olkapäälle tai päähän. Haalarikamerat voivat nauhoittaa ääntä, kuvaa sekä niissä on sisäinen tallennuskapasiteetti. Haalarikameroiden käyttö työpaikoilla on yleistynyt trendi maailmalla. Tunnetuksi haalarikameroiden käyttö on tullut muun muassa poliisien toimesta Yhdysvalloissa. Tarkoituksena haalarikameroilla on ollut parantaa poliisien turvallisuutta sekä luoda näille parempaa oikeusturvaa haastavien tilanteiden selvittämiseen. (Flight 2017.)

Yleinen tietosuoja-asetus

GDPR eli General Data Protection Regulation on Euroopan Unionin (EU) säätämä yleinen tietosuoja-asetus. Asetusta on sovellettu EU:ssa 25.5.2018 alkaen. Yleisen tietosuoja-asetuksen pääasiallinen tarkoitus on suojata EU:n kansalaisten henkilötietojen käsittelyä ja säädellä siihen liittyvää toimintaa (679/2016). GDPR:n kansallista soveltamista Suomessa käsittelee tietosuojalaki (1050/2018). Laki korvasi Suomessa entisen henkilötietolain. Lailla on tarkoitus tämentää ja täydentää GDPR:n asettamia vaatimuksia henkilötietojen käsittelyn osalta. GDPR ja tietosuojalaki koskee Euroopan unionin alueella sijaitsevia henkilötietojen käsittelijöitä ja rekisterinpitäjiä. (Tietosuojalaki 2018.)

Henkilötieto

Henkilötietoa on kaikki sellainen tieto, joka voidaan liittää tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan luonnolliseen henkilöön. Näitä ovat esimerkiksi nimitiedot, kotiosoite, IP-osoite, rekisterinumerot, sähköpostiosoitteet tai paikannustiedot. Anonymisoituja henkilötietoja ei lasketa henkilötiedoiksi (Euroopan komissio 2020). Henkilötietojen käsittelyä EU:n alueella säätelee GDPR:ssä ja lisäksi Suomessa tietosuojalaki (1050/2018).

Kunnallinen pysäköinninvalvonta

Kunnallista pysäköinninvalvontaa säätelee laki pysäköinninvalvonnasta (727/2011). Laki antaa kunnille valtuudet huolehtia alueellaan tai sen tietyillä osalla poliisin ohella pysäköinninvalvontaa. Määräaikaisen tai toistaiseksi voimassa olevan luvan kunnan pysäköinninvalvontaan myöntää aluehallintovirasto. Kunnallista pysäköinninvalvontaa johtaa ja valvoo pysäköinninvalvoja. Varsinaista pysäköinninvalvontaa suorittaa pysäköinnintarkastajat. Pysäköinnintarkastaja valvoo pysäköinnin ja ajoneuvon pysäyttämistä koskevaa säännösten noudattamista kunnan tai kaupungin alueella. Tarkastaja voi määrätä pysäköintivirhemaksuja ja muita seuraamuksia pysäköintivirheistä ja joutokäyntirikkomuksista. (Laki pysäköinninvalvonnasta 2011)

Yksityinen pysäköinninvalvonta

Yksityisen pysäköinninvalvonnan toiminta perustuu yksittäisten yritysten ja kiinteistön omistajan tai haltijan kanssa tehtyyn sopimukseen yksityisellä alueella. Toimintaa ei koske laki pysäköinninvalvonnasta, eikä tällä hetkellä Suomessa ole toimintaa säätelevää lakia lainkaan. Tällä hetkellä Suomessa yksityisten pysäköinninvalvontayritysten toiminta perustuu yleisten periaatteiden ja oikeuskäytännön varaan (Eduskunta 2015).

Yksityinen vartioimisliike

Yksityisellä vartioimisliikkeellä tarkoitetaan sellaista toimijaa, joka suorittaa toimintaa perustuen lakiin yksityisistä turvallisuuspalveluista (1085/2015). Laki määrittelee vartioimisliiketoiminnan luvanvaraiseksi toiminnaksi. Toiminta perustuu kirjalliseen toimeksiantosopimukseen vartioimisliikkeen ja tämän palveluita hankkivan toimijan välillä. Vartioimisliikkeellä on palveluksessaan vartijoita, järjestyksenvalvojia tai turvasuojajia (laki yksityisestä turvallisuuspalvelusta 2015). Erilaisia vartioimisliikkeen suorittamia tehtäviä ovat mm. paikallisvartiointi, piirivartiointi, arvokuljetus, henkilösuojaus, henkilöliikenteen valvonta tai järjestyksenvalvonta (Vartiointialan työehtosopimus 2018).

3 Tutkimusmenetelmät

Tämä opinnäytetyö sisältää sekä kvantitatiivisen että kvalitatiivisen tutkimuksen elementtejä. Varsinaisiksi tiedonkeruumenetelmiksi valittiin kirjallisuuskatsaus ja kyselytutkimus. Kirjallisuuskatsauksen avulla rakennettiin teoriapohja aihealueelle sekä kartoitettiin nykytilannetta liittyen haalarikameroiden käyttöön Suomessa. Kyselytutkimuksella taas oli tarkoitus kerätä numeraalista, yksityiskohtaisempaa sekä havainnoivaa tietoa haalarikameroiden käytöstä Suomessa.

3.1 Kirjallisuuskatsaus

Kirjallisuuskatsaus tutkimusmenetelmänä keskittyy tutkimuksen kannalta olennaisimpaan kirjallisuuteen. Tähän sisältyvät aiemmat tutkimukset, artikkelit ja muut keskeiset julkaisut. Kirjallisuuskatsaus pyrkii näyttämään näkökulmat mistä aihealuetta on aiemmin tutkittu, miten tätä on tutkittu sekä ja miten tutkimus liittyy aiempiin tutkimuksiin. (Hirsijärvi, Remes, Sajavaara 2010, 121, 258-269.). Tämän opinnäytetyön teoreettis-käsitteellinen perusta muodostetaan käyttämällä kirjallisuuskatsausta.

Toisen näkökulman mukaisesti kirjallisuuskatsaus voidaan myös lajitella kolmeen eri tyyppiin: kuvailevaan kirjallisuuskatsaukseen, systemaattiseen katsaukseen sekä meta-analyysiin. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus on yksi yleisimmistä kirjallisuuskatsauksista. Menetelmää ei ole si-

dottu tiukasti sääntöihin, joka tekee siitä vapaammin käytettävän. Menetelmällä voidaan kuitenkin kuvata laaja-alaisesti tutkittavaa ilmiötä sekä luokitella ilmiön ominaisuuksia (Salmi-nen 2011). Tutkimuksessa käytetty menetelmä voidaan nimenomaan luokitella kuvailevaksi kirjallisuuskatsaukseksi.

Kirjallisuuskatsauksen lähdekirjallisuudeksi valittiin muun muassa haalarikameroista tehtyjä aikaisempia selvityksiä. Lähteinä toimivat muun muassa Poliisiammattikorkeakoulun ja Poliisin selvitykset. Näiden lisäksi käytettiin ajankohtaisia uutisartikkeleita, nykyisen lainsäädäntöä, tietosuojaan liittyvää kirjallisuutta sekä kansainvälisiä tutkimuksia ja artikkeleita aiheesta.

3.2 Kysely

Kysely on yksi laajimmin levinnyt tiedonkeruumenetelmä. Menetelmänä se on usein käytetty mielipiteiden, asenteiden ja käsitysten keräämiseen. Kyselyä voidaan käyttää laajoihin yleis-kartoituksiin sekä esitutkimisen tukena tarkemmille tutkimuksille (Heinonen, Keinänen, Paa-sonen 2013, 38).

Aineistoa, jota kyselyllä kerätään, käsitellään yleensä kvantitatiivisesti. Kyselytutkimuksen etuna on muun muassa se, että sen avulla voidaan kerätä laaja tutkimusaineisto. Menetel-mänä se säästää aikaa, vaivaa ja on tehokas. Haittapuolia ja haasteita kyselytutkimuksessa taas ovat vastaajan mahdolliset väärinymmärrykset, vastaajan tietämys aihealueesta, vastaa-mattomuus ja miten vakavasti vastaaja on kyselyyn vastannut (Hirsijärvi, Remes, Sajavaara 2010, 121, 193-195).

Kyselytutkimuksessa tulee kiinnittää huomiota kysymysten muotoiluun. Huonosti laadittu lo-make saattaa johtaa edellä mainittuihin menetelmän haittapuoliin. Kysymykset voidaan muo-toilla monella tavalla, joista yleisimmät perustavat ovat: avoimet kysymykset, monivalintaky-symykset sekä asteikkoihin. Avoimessa kysymyksessä esitetään kysymys, ja tähän vastataan täyttämällä tähän jätetty tyhjä tila. Monivalintakysymyksessä on valmiit vastausvaihtoehdot, joista vastaaja valitsee yhden tai useamman vastauksen. Asteikossa taas esitetään väittämiä ja vastaaja valitsee sen arvon, josta on samaa tai eri mieltä kuin esitetty väittämä, riippuen kysymyksestä (Hirsijärvi, Remes, Sajavaara 2010, 198-200)

Tämän selvityksen merkittävyyden ja onnistumisen kannalta kysely on tärkein tiedonkeruume-netelmä. Tavoitteena oli toteuttaa helposti lähestyttävä kysely vastaajan näkökulmasta sekä samalla sellainen, josta oli helppo analysoida saatuja tuloksia. Kysely toimii selvityksen mää-rällisenä tiedonkeruumenetelmänä. Kyselytutkimusta varten tehtiin SurveyMonkey-palvelun kautta kyselylomakkeet. Palveluun syötettiin kysymykset, jonka jälkeen kyselylomakkeelle ohjautuva linkki lähetettiin vastaanottajille. Toinen kyselylomakkeista oli osoitettu yksityis-sektorille ja toinen kunnalliselle puolelle. Kysymykset lähetettiin 70:lle toimijalle 3.2.2020,

muistutusviesti lähetettiin 10.2.2020. Vastausaika kyselyyn vastaamiselle oli asetettu päättymään 16.2.2020 klo 23:59. Kysymyksiä lomakkeella oli yhteensä yhdeksän kappaletta yrityksille suunnatussa versiossa ja kahdeksan kappaletta kunnalliselle puolelle suunnatuissa kysymyksissä. Kysymykset valmisteltiin huolellisesti yhteistyössä Tietosuojavaltuutetun toimiston kanssa alkuvuodesta 2020. Kyselylomakkeista muotoiltiin selkeät, jotta tulosten analysointi ja vertaaminen olisi mahdollista jälkikäteen. Kyselylomakkeelle jätettiin myös yksi avoin osio, johon vastaajat saivat kirjoittaa vapaamuotoisesti kommenttejaan.

3.3 Haastattelu

Haastattelua käytetään, kun halutaan saada tietoa, joka koskee henkilöiden asenteita, mielipiteitä, kokemuksia tai havaintoja (Heinonen, Keinänen, Paasonen 2013, 37). Tutkimuksissa käytettävät haastattelut eroavat tyypeiltään toisistaan ja näissä käytetyt nimikkeet voivat haastattelijasta poiketen erota toisistaan. Hirsijärvi ja Hurme (2014) ovat lajitelleet haastattelut kolmeen eri lajiin. Näitä ovat strukturoitu, strukturoimaton sekä näiden välimuoto puolistrukturoitu haastattelu (teemahaastattelu) (Hirsijärvi & Hurme 2014, 43-45).

Tässä työssä käytettiin puolistrukturoitua haastattelua. Puolistrukturoidussa haastattelussa kysymykset on laadittu valmiiksi, mutta haastateltavan vastaukset eivät ole suoraan sidottu kysymykseen. (Hirsijärvi & Hurme 2014, 47). Haastattelu on hyvä menetelmä silloin kun halutaan esimerkiksi selventää jo saatuja vastauksia (Hirsijärvi & Hurme 2014, 35). Haastattelun avulla oli tässä työssä tarkoitus tämentää kyselylomakkeesta saatuja tietoja. Puolistrukturoitu haastattelu valittiin, jotta saadaan avoimempia vastauksia haastateltavalta. Haastattelu oli alun perin tarkoitus toteuttaa kasvotusten, mutta aikataulullisista ja aihealueesta johtuvista syistä haastateltavan kanssa päädyttiin toteuttamaan haastattelu sähköpostin välityksellä.

3.4 Tiedon analysointi

Laadulliseen tutkimuksen aineiston käsittelyyn voidaan käyttää teemoittelua. Teemoittelua yleensä käytetään esimerkiksi teemahaastattelun analysoinnissa, mutta sille ei ole olemassa mitään yksiselitteistä määritelmää. Teemoittelu on Hirsijärven ja Hurmeen mukaan sellainen analyysimenetelmä, jossa tarkastellaan aineistossa nousevia piirteitä. (Hirsijärvi, Hurme 2014, 171-173). Teemoittelulla voidaan saadusta teemahaastatteluaineistosta muodostaa tiettyjä aiheita tai yhtäläisyyksiä, jotka toistuvat (Yhteiskunnallinen tietoarkisto 2006). Tässä työssä teemoittelua käytettiin kyselytutkimuksen sekä haastattelun analysointiin. Teemoiteltavia aihealueita olivat esimerkiksi verkkokyselyyn saadut vastaukset yrityksen/organisaation

paikkakuntaan, yrityksen toimialaan, haalarikameroiden käyttöön sekä käyttötarkoitukseen liittyviin kysymyksiin.

Aineiston tilastolliseen käsittelyyn on useita eri analyysitapoja, joista yksi on laskenta. Se on yksi yksinkertaisimmista analyysimuodoista. Sitä voidaan käyttää niin kvalitatiivisten kuin kvantitatiivisten analyysinä. Laskemisessa voidaan hyödyntää mm. pylväs- tai piirakkadiagrammeja osoittamaan lukumääriä. Laskemisen tulos voidaan ilmoittaa myös tekstimuodossa. (Hirsijärvi, Hurme 2014, 171-173.). Laskentaa tässä työssä käytettiin verkkokyselystä saatujen tulosten analysointiin muun muassa taulukoissa. Laskentaa hyödynnettiin henkilöstömäärään, haalarikameroiden määrään ja käytön tyytyväisyysasteeseen liittyvissä kysymyksissä.

4 Kirjallisuuskatsaus

Kirjallisuuskatsaus perustui pääosin sähköiseen lähdemateriaaliin. Kirjallisia tuotoksia koskien haalarikameroita oli hyvin vähän saatavilla, varsinkaan Suomesta. Valtaosa kotimaisesta ja ulkomaisesta lähdemateriaalista sisälsi tutkimuksia, tuloksia ja selvityksiä enimmäkseen liittyen haalarikameroiden viranomaiskäyttöön. Kameravalvonnan ollessa tallentavaa, ja kuvauskohteenä henkilöt, puhutaan henkilörekisteristä (Sallinen 2011). Kameravalvonnasta ja henkilötiedoista sen sijaan löytyi hyvin lähdemateriaalia niin kirjallisessa kuin sähköisessä muodossa. Tämän avulla saatiin muodostettua työlle teoriaperustaa. Tässä työssä ei kuitenkaan analysoida oikeudellisia käyttöperusteita kameravalvonnan käytölle ja sitä kautta haalarikameroiden käytölle, vaan kuvataan lyhyesti kameravalvonnan käyttöä ja siihen vaikuttavia lainsäädännöllisiä elementtejä.

Kirjallisuuskatsauksen perusteella voidaan todeta haalarikameroiden käytön olevan varsin ajankohtainen puheenaihe Suomessa alkuvuodesta 2020. Aihetta on käsitelty mediassa laajasti jo useamman vuoden ajan, alkaen Suomen Poliisin haalarikameraselvityksistä ja koekäytöistä vuosina 2016-2017. Poliisin toimeksiannosta ovat esimerkiksi opiskelijat, sekä Poliisin omat sisäiset selvitysryhmät tehneet erilaisia tutkimuksia haalarikameroiden käytöstä ja hyödyistä (Lehtonen 2018). Näiden soveltaminen on kuitenkin haastavaa yksityiseen sektoriin nähden, niin vartiointiin kuin pysäköinninvalvonnankin näkökulmasta, sillä poliisit toimivat pääsääntöisesti hyvin erilaisissa tehtävissä ja osittain eri lainsäädännön piirissä. Todettakoon, että sama eroavaisuus on luonnollisesti kunnallisen pysäköinninvalvonnan pysäköintitarkastajien ja poliisien välillä.

4.1 Haalarikameroiden käyttö yksityisen vartioimisliikkeen ja pysäköinninvalvonnan toimituksilla

Haalarikameroiden käyttö Suomessa on vielä suhteellisen uutta, eikä asiasta ole tehty laajempia tutkimuksia tai ohjeistuksia. Haalarikameran käyttöön pätee sama lainsäädäntö kuin esimerkiksi kameravalvonnassa. Henkilön kuvatessa haalarikameralla tämä muodostaa henkilötiedon kuvattavista kohteesta, mikäli siihen sisältyy henkilöitä tai esimerkiksi ajoneuvojen rekisterinumeroita (Tietosuojavaltuutetun toimisto 2020b). Haalarikameroita on jo aiemmin Suomessa käytetty viranomaistoiminnassa, mutta ne ovat yleistyneet myös yksityisellä sektorilla muun muassa vartioimisliikkeiden (Aamulehti 2018) sekä pysäköinninvalvonnan käytössä (Yle uutiset 2020).

4.2 Kameravalvonnan toteuttaminen lainsäädännön näkökulmasta

Yhtenä olennaisena osana kaikessa tallentavassa kameravalvonnassa on huomioida lainsäädännön määrittelemät edellytykset kameravalvonnan toteutukselle. Suomessa sovellettavia lakeja ja asetuksia ovat esimerkiksi perustuslaki (731/1999), laki yksityisyyden suojasta työelämässä (759/2004), sekä tietosuojalaki (1050/2018), joka korvasi entisen henkilötietolain. Näiden lisäksi kameravalvonnassa tulee huomioida EU:n yleinen tietosuoja-asetus.

EU:n yleinen tietosuoja-asetus astui voimaan 25.5.2016 (679/2016). Tästä alkoi kahden vuoden siirtymäaika, ja käytännössä asetusta on sovellettu EU-maissa 25.5.2018 lähtien. Asetuksen mukaiset valvontatehtävät on Suomessa määritelty Oikeusministeriön yhteydessä olevalle Tietosuojavaltuutetun toimistolle. Valvontaviranomainen vastaa asetuksen soveltamisen valvonnasta Suomessa. (Korpisaari, Pitkänen, Warma-Lehtinen 2018, 426-434; EK 2018)

Tallennettu kuva- tai äänimateriaali henkilöstä luokitellaan henkilötiedoksi. GDPR vastaavasti edellyttää henkilötietojen käsittelylle perusteita. Käsittely on lainmukaista, mikäli vähintään yksi GDPR artiklassa 6 olevista edellytyksistä täyttyy. Tallentavaa kameravalvontaa harjoittavan toimija on edellä kuvattuun viitaten, henkilötietojen käsittelijä ja rekisterinpitäjä. (Korpisaari, Pitkänen, Warma-Lehtinen 2018, 98.)

Perustuslain 10 § määrittelee yksityiselämän suojan piiriin kuuluvat asiat. Nimensä mukaisesti laki käsittää henkilöiden yksityistä piiriä koskevan alueen, kattaen niin perhe-elämän, puhelut, luottamukselliset tiedot, kirjeet kuin kodinkin. Kyseisessä pykälässä on sovellettu Euroopan ihmisoikeussopimuksen kahdeksatta artiklaa. (Korpisaari, Pitkänen, Warma-Lehtinen 2018, 5-8) Kameravalvonnan toteutuksessa on rekisterinpitäjän eli henkilötietoja hallinnoivan tahon varmistettava, että muiden henkilöiden yksityisyyden suojaa ei rikota toteuttamalla kameravalvontaa kotirauhan suojaamassa paikassa tai voidaan syyllistyä rikoslaissa määriteltyyn salakatseluun, joka on rangaistava teko. Kameravalvontaa voidaan toteuttaa omassa kodissa tai mökillä mikäli sitä suoritetaan vain henkilökohtaisiin tarkoituksiinsa, tällöinkin on syytä

huomioida, että kameran kuva-alassa ei näy julkisia alueita tai muiden henkilöiden kotirauhan piiriin kuuluvia alueita. (Yritysturvallisuus 2010.)

Laki yksityisyyden suojasta työelämässä on huomioitava tallentavan kameravalvonnan käytössä. Laki määrittelee edellytykset kameravalvonnan käytölle, pohjautuen vahvasti omaisuuden ja henkilöiden suojaamiseen, vaaratilanteiden ennaltaehkäisemiseen ja turvallisuuden parantamiseen. Kameravalvontaa ei saa olla työpaikoilla sosiaalitiloissa tai kuvaamassa henkilöiden henkilökohtaisia työpisteitä. Tietyn työpisteen kameravalvonta on tietyissä poikkeuksissa sallittua, mutta se edellyttää painavia perusteita. (Laki yksityisyyden suojasta työelämässä 2004.)

Uusi kansallinen tietosuojalaki astui voimaan 1.1.2019. Laki pohjautuu EU:n yleiseen tietosuojasetukseen, mutta sisältää tarkennuksia ja lisäyksiä suomalaiseen yhteiskuntaan sovelletun. Lakia sovelletaan tietosuojasetuksen ohella. Laki korvasi entisen henkilötietolain ja lain tietosuojalautakunnasta ja tietosuojavaltuutetusta. Nykyiseen tietosuojalainsäädäntöön kuuluvat tietosuojasetuksen ja tietosuojalain lisäksi myös sektorikohtainen erityislainsäädäntö. (Tietosuojavaltuutetun toimisto 2019a.)

4.3 Yksityinen turvallisuusala

Yksityisellä turvallisuusalalla perinteisesti tarkoitetaan yrityspuolella suoritettavaa vartioimisliike-, järjestyksenvalvonta- ja turvasuojaustoimintaa. Ala on kuitenkin muuttunut ja kasvanut vuosien aikana, jonka johdosta alaan rinnastetaan nykyisin myös monia muita palveluja ja tuotteita. Nykyään esimerkiksi turvallisuusasiantuntija- ja turvateknologiapalveluita tuottavat yritykset luokitellaan yleisesti yksityisen turvallisuusalan toimijoiksi. (Poliisi 2019a.)

Työssä käsitellään yksityiseen turvallisuusalaan kuuluvaa osa-aluetta, vartioimisliiketoimintaa, ja nimenomaan siinä toiminnassa suoritettavaa haalarikameroiden käyttöä. Vartiointitoimintaa säätelee laki yksityisistä turvallisuuspalveluista (1085/2015) ja toiminta edellyttää turvallisuusalan elinkeinoluvan. Alan yleisestä ohjauksesta, valvonnasta sekä lupa-asioista vastaa Poliisihallituksen turvallisuusalan valvontayksikkö. (Poliisi 2019b.)

Lakia yksityisistä turvallisuuspalveluista sovelletaan vartioimisliiketoimintaan. Lain tarkoituksena on varmistaa, että toimintaa harjoitetaan luotettavasti ja laadukkaasti yhteistyössä viranomaisten kanssa. Vartioimisliiketoiminta itsessään käsittää monenlaisia eri vartioinnin muotoja, kuten piiri-, paikallis-, myymälä- ja henkilövartioinnin. Vartioinnissa suojataan henkilön koskemattomuutta, vartioidaan omaisuutta ja/tai paljastetaan vartioimiskohteeseen tai toimeksiantajaan kohdistuneita rikoksia. Vartioitava kohde määritellään asiakkaan ja vartiointiliikkeen välisessä toimeksiantosopimuksessa. (Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista 2015)

Vartioinnissa käytettävät toimivaltuudet määritellään laissa yksityisistä turvallisuuspalveluista. Laki antaa vartiointitehtäviä suorittavalle henkilölle tietyin edellytyksin oikeuden poistaa henkilön vartioimisalueelta ja suorittaa rikosentekijän kiinnioton sekä tarvittaessa teemmään turvallisuustarkastuksen kiinniotetulle henkilölle. Laki määrittelee myös vartiointitehtävissä sallitut voimankäyttövälineet ja niiden käytön. (Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista 2015)

Kameravalvontaa suoritetaan yleensä joko aktiivisena tai passiivisena katseluna. Aktiivinen tarkoittaa sitä, että joku henkilö katsoo kuvamateriaalia reaaliaikaisesti, kun vastaavasti passiivisella tarkoitetaan tapahtumien jälkikäteen tarkastelua. Vartiointiliiketoiminnassa kameravalvontaa käytetään molemmiin tavoin. Reaaliaikaisella katselulla pyritään havainnoimaan ja reagoimaan mahdollisiin rikostapahtumiin välittömästi. Passiivisella katselulla yleensä selvitetään tapahtumien kulkua ja kerätään mahdollinen todistusaineisto viranomaisilla toimitettavaksi ja tutkittavaksi. Iso-Britanniassa tehtyjen tutkimusten mukaan kameravalvonta ei välttämättä vähennä rikoksia, mutta sen sijaan nopeuttaa rikosten ratkaisuaikaa, rikosentekijöiden kiinniottamista, ja erityisesti mahdollisten oikeusprosessien läpimenoaika (Gill 2014, 705-714). Kameravalvontaa on suoritettava vartioimistehtävissä kohdassa 4.2 mainittujen lakien ja asetusten mukaisesti.

4.4 Laki pysäköinninvalvonnasta ja yksityinen pysäköinninvalvonta

Suomessa julkista pysäköinninvalvontaa säätelee laki pysäköinninvalvonnasta. Laki määrittelee esimerkiksi julkisoikeudellisten pysäköintivirhemaksujen enimmäismäärät sekä ylipäättänsä sen, mikä taho pysäköinninvalvontaa voi harjoittaa. Poliisi on määritelty viranomaiseksi, joka huolehtii säännösten noudattamisesta, suorittaa itse valvontaa, ja jonka johdon ja valvonnan alaisia muut pysäköinninvalvontaa harjoittavat toimijat ovat. Aluehallintovirasto voi kuitenkin kuntavaltuuston ja poliisin lausunnon myötä antaa luvan myös kunnalle suorittaa pysäköinninvalvontaa. Tällöin kunnan on nimitettävä oma kunnallinen pysäköinninvalvoja ja tälle riittävä määrä pysäköinnintarkastajia työtä suorittamaan. Pysäköintivirhemaksuja ei saa määrätä yksityisellä alueella tapahtuneista pysäköintivirheistä. (Laki pysäköinninvalvonnasta 2011; Eduskunta 2019)

Yksityisessä pysäköinninvalvonnassa ei puhuta julkisoikeudellisesta pysäköintivirhemaksusta, vaan se perustuu nimenomaan yksityisoikeudelliseen valvontamaksuun. Tätä sovelletaan yksityisillä alueilla, jossa omistaja tai haltija määrittelee pysäköintiehdot. Pysäköintiehdot ilmoitetaan pysäköintialueella, ja pysäköidessäsi alueelle, hyväksyt ehdot. Tämän pohjalta omistajan toimeksiannosta pysäköinninvalvontaa harjoittava yritys voi määrät sakon kuljettajalle, joka vastoin näitä ehtoja pysäköi ajoneuvojaan. Aiemmin kuvattu laki on kuitenkin suunnattu julkiselle puolelle, ja yksityiselle pysäköinninvalvonnalle on toivottu omaa lainsäädäntöä. Joulukuussa 2019 on Eduskunnassa tehty lakialoite ison kansanedustajajoukon toimesta, joka nyt

odottaa hyväksyntää. Toteutuessaan laki käytännössä estää määräämistä yksityisoikeudellisia sanktioita pysäköintivirheistä. (Eduskunta 2019 & Jyväskylä 2020)

4.5 Haalarikameroiden käytön nykytilanne

Tässä osuudessa käsitellään nykytilannetta haalarikameroiden käytön osalta Suomessa. Julkisuudessa on ilmoitettu haalarikameroiden olevan käytössä esimerkiksi poliisiviranomaisilla ja myös muilla toimijoille jossain määrin (Yle Uutiset 2020a). Kyselytutkimus vastaa tähän selvitykseen tarkemmin, mutta tässä kirjallisuuskatsauksessa käsitellään tilannetta ennen kyselytutkimuksesta saatuja tietoja. Lähteet pohjautuvat suurimmaksi osaksi erilaisiin uutisartikkeleihin ja uutistoimistojen tekemiin haastatteluihin, sillä varsinaisia kirjallisia tutkimuksia Suomesta ei tietojen mukaan ollut saatavilla, kun tätä opinnäytetyötä kirjoitettiin

4.5.1 Viranomaiskäytössä Suomessa

Alkuvuodesta 2020 uutisoitiin laajasti haalarikameroiden käytön yleistymisestä Poliisilla. Helsingin poliisilaitos oli testannut haalarikameroita jo joulukuusta 2015 lähtien. Alun perin testissä oli 30 haalarikameraa. Tallenteita kerääntyi 01/2016-10/2019 välisenä aikana yhteensä 20 443 kappaletta, mutta näistä vain 1352 kappaletta säilytettiin myöhempiä käyttötarkoituksia varten. Itse tallenteiden keruu tapahtui aina tapauskohtaisesti tarkoittaen sitä, että kamerat eivät tallenna koko aikaa, vaan niiden tallennus käynnistetään aina erikseen. (Yle Uutiset 2020a.)

Vuosien aikana keskustelua haalarikameroiden käytöstä käytiin runsaasti keskusteluja myös Poliisin sisällä. Osa poliiseista oli huolissaan omasta oikeusturvastaan ja tärkeänä nähtiin oikeus päättää itse siitä, milloin haalarikameran tallennus käynnistetään. Koekäyttöjä kuitenkin jatkettiin, sillä haalarikameroiden tuoma lisäarvo todistusaineiston keruumenetelmänä nähtiin arvokkaana. Samalla on todettu, että laitteiston käyttö lisää niin viranomaisen kuin kansalaistenkin oikeusturvaa. (Yle Uutiset 2020a.)

Poliisiammattikorkeakoululle tehdyssä opinnäytetyössä selvitettiin koekäytössä olleiden haalarikameroiden hyötyjä ja haittoja haastatteleamalla laitteita koekäyttäneitä poliiseja. Osa poliiseista piti hyödyllisenä sitä, että heihin kohdistuvia perättömiä väitteitä pystyttiin kumoamaan tallenteiden avulla. Suurimmiksi hyödyiksi haalarikameroiden osalta tutkimuksessa listattiin kuvatallenteiden tuoma todistusarvo rikostutkinnan eri vaiheissa ja mahdollisissa tuomioistuinkäsittelyissä, sekä poliisin kohdistuneiden perättömien väitteiden kumoamisessa. Lisähyötyinä nähtiin työturvallisuuden paraneminen ja käyttömahdollisuudet poliisien koulutusmateriaalina. Tutkimuksessa kuitenkin todetaan, että lainsäädäntöön tarvittaisiin tarkennuksia haalarikameroiden käytön suhteen, sillä nykyiset säännökset jättävät asian tulkinnanvaraiseksi monissa tilanteissa, mainittakoon esimerkiksi haalarikameroiden käytön kotirauhan piirissä olevalla alueella. (Lehtonen 2018.)

4.5.2 Muiden toimijoiden käytössä Suomessa

Lokakuussa 2019 uutisoitiin haalarikameroiden käytöstä Hyvinkään kaupungin pysäköinnintarkastuksessa. Haalarikameroiden ensisijaisena tarkoituksena Hyvinkäällä on parantaa pysäköinnintarkastajien työturvallisuutta uhkaavissa asiakaskohtaamisissa. Uutisartikkeli kertoo, että tallentaminen tapahtuu samalla tavalla kuin Poliisilla, eli käyttäjä käynnistää tallennuksen aina erikseen, kun uhkaava tilanne on alkamassa tai alkanut (Helsingin Sanomat 2019.) Vastaavasti Hämeenlinnan pysäköinnintarkastuksessa on odotettu Hyvinkäältä saatuja tuloksia haalarikameroiden käytön suhteen. Artikkelit kertoo, että haalarikameroita oli esitelty pysäköinninvalvontapäivillä toukokuussa 2018, mutta Hämeenlinnassa päätöstä haalarikameroiden hankinnasta ei vielä ollut tehty. (Hämeen Sanomat 2018.)

Ylen uutisartikkeli tammikuulta 2020 avasi haalarikameroiden käytön nykytilannetta kuntien ja kaupunkien pysäköinninvalvonnassa paremmin kuin muut saatavilla olevat lähteet opinnäytetyön kirjoitushetkellä. Ylen selvityksessä mainitaan haalarikameroiden olevan käytössä Kuopiossa, Siilinjärvellä, Iisalmissa Savonlinnassa ja Turussa. Lisäksi kerrotaan, että Jyväskylä, Mikkeli ja Tampere ovat jo tehneet päätöksen haalarikameroiden käyttöönotosta omille pysäköinnintarkastajilleen. Selvitys kertoo, että nimenomaan työturvallisuuden parantaminen on ollut hankintojen ja käytön perusteena. Yle toteutti selvityksensä puhelinkyselynä. Pysäköinninvalvonnan selvityksen lisäksi uutisartikkelissa mainittiin haalarikameroiden kokeilut ambulansseissa ensihoitajilla Pohjois-Savossa ja Varsinais-Suomessa toimivan lähettiyrityksen työntekijöillä. Kummassakaan haalarikamerat eivät kuitenkaan artikkelin perusteella ole enää aktiivisessa käytössä tai levinneet laajempaan käyttöön. (Yle Uutiset 2020b.)

Kotimaisella vartiointialalla haalarikamerat eivät kirjallisuuskatsauksen perusteella ole vielä yleistyneet, mutta tahtotiloja käyttöön on. Käytön yleisyyttä selvitettiin myös kyselytutkimuksella. Ylen tammikuun uutisartikkelissa mainittiin kuitenkin, että Avarn Security Oy ja Loomis Oy ovat jo ottaneet haalarikamerat käyttöön arvokuljetus- ja rahankäyttötehtävissä. Yritykset olivat tiedon vahvistaneet Ylelle. Samaisessa artikkelissa mainittiin lisäksi Suomen Vartioliikkeitten Liiton (SVLL) puheenjohtajan kommentit asiaan, jossa hän totesi turvallisuusalan yrityksillä olevan laajemminkin halua ottaa haalarikameroita käyttöön. (Yle Uutiset 2020b.)

4.5.3 Haalarikameroiden käyttö ulkomailla

Osana kirjallisuuskatsausta, tässä kuvataan lyhyesti haalarikameroiden käyttöä ulkomailla muutamien esimerkein, ja näissä maissa ilmoitettuja tuloksia käytön yleisyydestä, hyödyistä ja käyttöperusteista. Isossa-Britanniassa haalarikameroita on ollut eri viranomaisorganisaatioiden käytössä jo vuodesta 2006. Poliisiviranomaisilla on vuoden 2018 arvion mukaan käytössä jo yli 63 000 haalarikameraa käytössä ympäri maan. (BBC 2018) Näiden lisäksi haalarikamerat ovat yleistymässä myös pysäköinninvalvonnassa, esimerkiksi Wiltshiren kreivikunnassa, jossa

haalarikamerat on otettu käyttöön vuonna 2018, toimien osana pysäköinnintarkastajien suoja-varustusta. (Gazette & Herald 2018) Toisena esimerkkinä Lontooseen kuuluvalla Southwarkin alueella on raportoitu pysäköintitarkastajiin kohdistuvien väkivaltatapauksen vähentyneen 50% vuodesta 2015 verrattuna vuoteen 2018. Merkittävänä syynä on arvioitu olevan haalarikameroiden käyttö pysäköinnintarkastajien työssä. (Southwark News 2019) Tässä työssä ei kuitenkaan selvitetty tarkemmin näiden esimerkkimaiden lainsäädäntöä tai pysäköinninvalvonnan säädöksiä, joten aivan varmasti ei pystytä sanomaan ovatko näissä uutisartikkeleissa mainitut pysäköinninvalvontaorganisaatiot verrannollisia suomalaiseen kunnalliseen pysäköinninvalvontaan, sillä pysäköinninvalvontaa toteutetaan myös poliisin toimesta aktiivisesti Isossa-Britanniassa.

Ruotsissa haalarikameroita on ollut testikäytössä usean kaupungin poliisilaitoksilla, kuten Södertäljessä, Göteborgissa ja Tukholmassa. Vuonna 2017 uutisoitiin, että Tukholman poliisille on tilattu 300 haalarikameraa, käytettäväksi erityisesti Rinkebyn ja Botkyrkan rauhottomien lähiöalueiden tehtävissä. (Sveriges Radio 2017) Myöhemmin on tiedotettu Ruotsin poliisiviranomaisten tehneen 1000 kappaleen lisätilauksen haalarikameroista. (PR Newswire 2019; Axon 2019)

Deutsche Welle uutisoi vuonna 2017 haalarikameroiden 2-vuotisen testikäytön aloituksesta laajalla alueella Saksassa. Yhtenä syynä on usko siitä, että haalarikameroiden avulla saadaan väkivaltaiset tapahtumat poliisia kohtaan vähenemään, kuten on artikkelissa viitatus Cambridgein yliopiston suorittaman tutkimuksen mukaan tapahtunut Yhdysvalloissa ja Isossa-Britanniassa. (Deutsche Welle 2017) Sama uutistoimisto uutisoi vuonna 2019 haalarikameroista nousseeseen kohuun, jossa ilmeni, että Saksan poliisin haalarikameroiden tallenteita säilytetään Amazonin pilvipalvelussa. Usea taho on kritisoinut ratkaisua, vedoten tietoturvariskeihin ja yksityisyyden suojaan. (Deutsche Welle 2019)

Ensihoidon puolella haalarikameroita on myös ollut käytössä. The Guardian uutisoi vuonna 2018 lähes 500 ambulanssin ja niiden ensihoitajien varustamisesta haalarikameroilla Isossa-Britanniassa. (The Guardian 2018) Vuonna 2019 haalarikameroiden käyttöä ensihoitajilla tutkittiin Isossa-Britanniassa, jossa tutkijat yhteistyössä haalarikameravalmistajan kanssa toimitivat haalarikameroita ensihoitajille 30 vuorokauden kokeilujaksoa varten. Kokeilun jälkeen tilastoitiin tapahtumat ja selvitettiin käyttökokemuksia käyttäjiltä. Tutkimuksessa haalarikameroista todettiin, että valituksia haalarikameroista ei tullut koko kokeilun aikana, haalarikameroiden tuottaman kuvamateriaalin avulla saatiin nopeasti reagoitua hoitotilanteista tullessiin palautteisiin sekä yksi aggressiivinen kohdehenkilö saatiin eräässä tilanteessa rauhoittumaan hänen havaittuaan haalarikameran ensihoitajalla (Ho, Hick, Nystrom, Simpson, Jones 2019).

4.5.4 Kameravalmistajat

Hakusivustojen kautta löytyy useita eri kameravalmistajia, jotka toimittavat myös haalarikameroita. Muutamat myös Suomessakin tunnetut kameravalmistajat ovat ilmoittaneet haalarikameroiden tulevan heidän valikoimiinsa. Näistä mainittakoon esimerkiksi Motorola Solutionsiin kuuluva Avigilon, kiinalainen Hikvision ja ruotsalainen Axis, joista Avigilon ja Axis julkaisivat asiasta tiedotteen maaliskuussa 2020. Molemmat ovat merkittäviä valmistajia perinteisissä IP-valvontakameroissa (Avigilon 2020, Security World Market 2018, Axis 2020a). Näistä esimerkiksi Axis painottaa haalarikameroiden parantavan juuri poliisien ja vartioiden turvallisuutta. Hikvisionin mukaan haalarikameroiden vuotuinen myyntimäärä kansainvälisesti oli vuonna 2018 yhteensä 1,59 miljoonaa kappaletta ja myyntiarvioksi vuodelle 2021 on ilmoitettu 5,62 miljoonaa kappaletta poliisiviranomaisten hankkiessa eri maissa yhä enemmän haalarikameroita käyttöönsä (Security World Market 2018).

Omassa julkaisussaan Axis kertoo haalarikameroidensa olleen käytössä Puolassa paikallisilla poliisivoimilla, josta kerrottiin haalarikameroita käyttäneiden poliisien turvallisuuden tunteen parantuneen, koska oma oikeusturva koetaan vahvemmaksi haalarikameroista saatavan todistusaineiston myötä. Kameroita voidaan käyttää todisteiden keräämiseksi sekä lisäksi parempien työmenetelmien ja koulutuksen kehittämiseksi. (Axis 2020b) Suomessa haalarikameroita myyvät yritykset, jotka myyvät myös yksityishenkilöille, markkinoivat näitä ensisijaisesti vartioimis-, järjestyksenvalvonta ja viranomaiskäyttöön (Tecnex 2020, E-ville 2020).

5 Empiirinen tutkimus

Tässä osiossa käsitellään kyselytutkimuksen sisältöä ja tuloksia, sähköpostihaastattelua ja näistä tehtyjä havaintoja. Kyselytutkimuksen osalta on sisällytetty tähän kyselylomakkeiden kysymykset ja vastaukset kuvakaappauksin, alkuperäisessä muodossaan. Tässä osiossa analysoidaan vastausmääriä ja perustellaan kysymysten asettelua.

5.1 Kyselylomakkeiden valmistelu ja lähetys

Kyselyiden vastaanottajalista kerättiin käyttäen ainoastaan julkisia sähköisiä lähteitä, kuten yritysten ja kuntien omien verkkosivustojen yhteystiedot-osioita ja esimerkiksi vartioimisliikkeiden osalta hyödynnettiin Suomen Vartioliikkeitten Liiton Jäsenyritykset-sivustoa. Listalle yritettiin kerätä suurien valtakunnallisten toimijoiden lisäksi useita pienempiä yrityksiä eri puolilta Suomea. Tässä opinnäytetyössä tai muissakaan julkaisuissa ei julkaista vastaanottajalistan yritys- tai henkilötietoja, sillä listat hävitettiin välittömästi opinnäytetyön valmistumisen jälkeen. Vastaanottajille ilmoitettiin myös kyselyn saatteessa, että vastaukset käsitellään anonymisti, eikä yritys- tai henkilötietoja luovuteta eteenpäin.

Yritysten osalta kyselylomake lähetettiin 31:lle toimijalle. Näistä yhdeksän yritystä harjoitti yritysten verkkosivustojen perusteella päätoimenaan pelkkää yksityistä pysäköinninvalvontaa.

Vartioimisliiketoimintaa harjoittavia yrityksiä, ilman pysäköinninvalvontaa oli selvityksen mukaan 19 kappaletta. Sekä vartioimis- että pysäköinninvalvontatoimintaa harjoittavia yrityksiä oli kolme kappaletta. Kyselyt yritettiin lähettää mahdollisuuksien mukaan suoraan yritysten toimitusjohtajille, mutta mikäli sähköpostiosoitetta ei löytynyt, lähetettiin muutaman yrityksen osalta kyselyt yritysten asiakaspalvelun sähköpostiosoitteeseen.

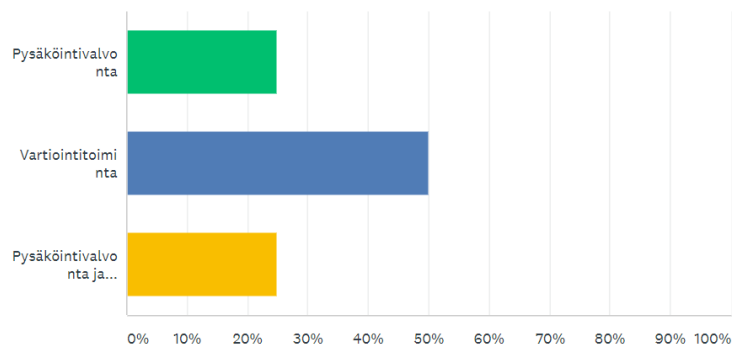
Kunnallisen puolen vastaanottajalistalle kerättiin 39 kuntaa tai kaupunkia. Lista kerättiin Tilastokeskuksen 31.12.2018 julkaiseman ”Suurimpien kuntien väkiluku” -selvityksen perusteella (Tilastokeskus 2018). Vastaanottajalistalle valittiin pääosin suurimmat kunnat ja kaupungit tämän pohjalta. Sähköpostiosoitteet saatiin kuntien omilta verkkosivustoilta. Pienempiä kuntia ei ollut syytä sisällyttää tutkimukseen, sillä suureksi osaksi isommat kunnat tai poliisi hoitavat pysäköinninvalvonnan tehtäviä pienemmillä paikkakunnilla. Esimerkiksi Kuopiolla ja Siilinjärvellä on yhteinen pysäköinninvalvonta, täten heillä on myös yhteinen pysäköinninvalvoja (Siilinjärvi 2020).

5.1.1 Kyselylomakkeen sisältö ja vastaukset, yksityinen sektori

Tässä kappaleessa kuvataan yrityskyselystä saadut tulokset tilastollisina kuvaajina. Näiden lisäksi avataan hieman perusteluita kysymysten asettelulle sekä tulkitaan vastauksia. Kyselylomakkeen yritysversiossa ensimmäisenä kysymyksenä vastaajia pyydettiin ilmoittamaan yrityksen toimialan. Yrityskohderyhmän ydinliiketoimintaa oli kuitenkin joko vartioimisliiketoiminta tai pysäköinninvalvonta, tai nämä molemmat, jonka vuoksi muita vastausvaihtoehtoja ei ollut. Vastausten perusteella pystyttiin analysoimaan vastauksia näiden kahden toimialan välillä. Vastauksia saatiin kaikkiaan kahdeksan kappaletta, jotka on kuvattu taulukossa 1. Kahdeksasta vastaajasta kaksi harjoittaa pelkkää pysäköinninvalvontaa, neljä vartiointitoimintaa ja kaksi molempia liiketoimia. Kysymyksessä sai valita vain yhden vaihtoehdon. Lisäksi yksi toimija vastasi suoraan sähköpostitse. Toimija on yksityistä pysäköinninvalvontaa suorittava yritys. Tätä ei ole huomioitu taulukoissa, mutta toimijan vastaukset on kirjattu auki.

Yrityksenne toimiala?

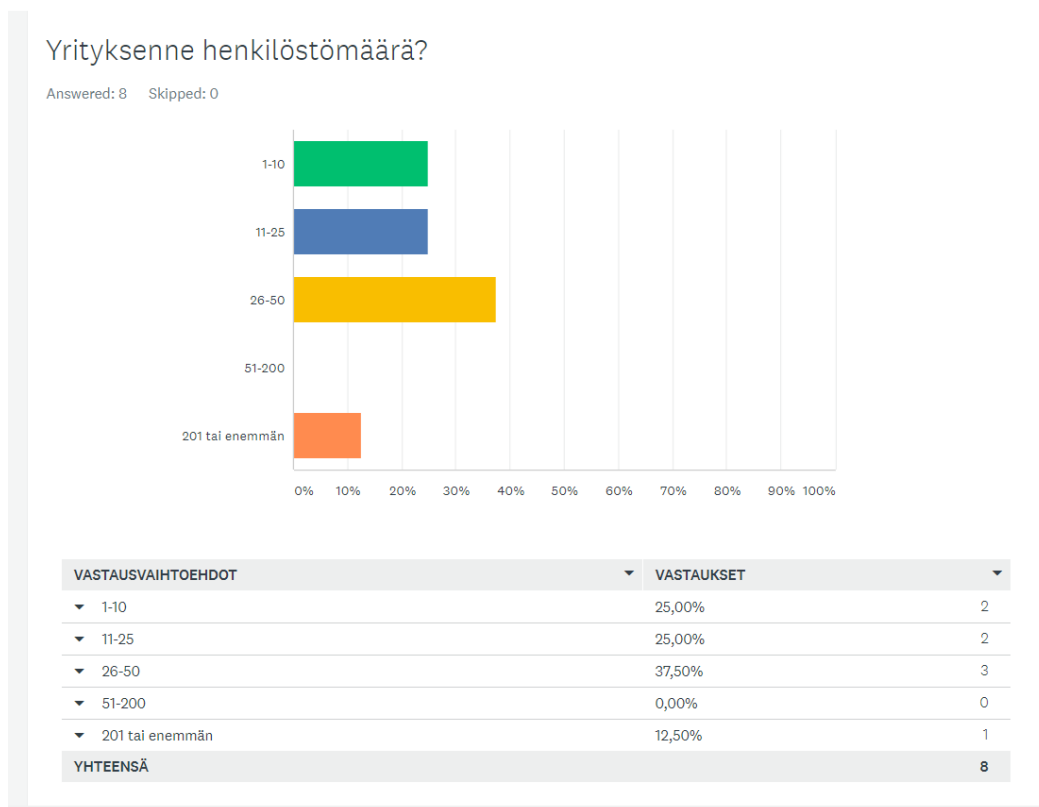
Answered: 8 Skipped: 0

VASTAUSVAIHTOEHDOT	VASTAUKSET
▼ Pysäköintivalvonta	25,00% 2
▼ Vartiointitoiminta	50,00% 4
▼ Pysäköintivalvonta ja vartiointitoiminta	25,00% 2
YHTEENSÄ	8

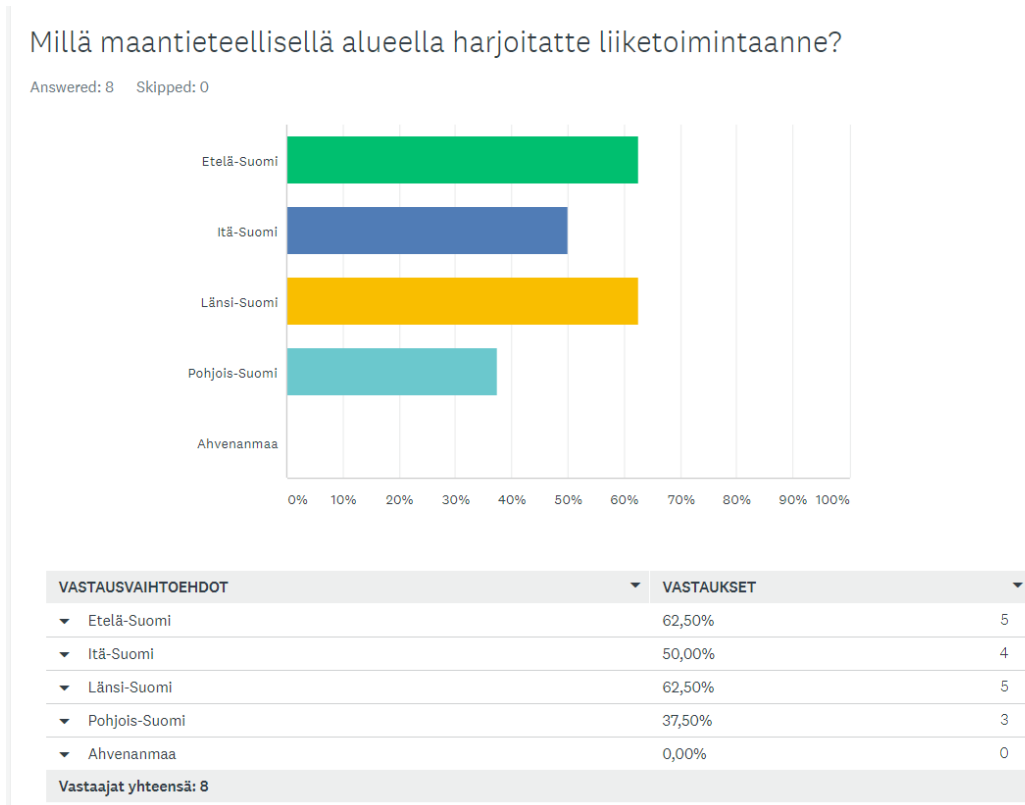
Taulukko 1: Yrityksen toimiala.

Toisessa kysymyksessä pyydettiin vastaajia ilmoittamaan yrityksen henkilöstömäärän. Tämä tieto on informatiivisen tiedon lisäksi hyödyllinen myös haalarikameroiden käytön yleisyyteen peilaavana taustatietona. Samalla tieto kertoo tutkimukseen saadusta otannasta, joka on syytä huomioida mahdollisissa jatkoanalyysissä tämän opinnäytetyön ulkopuolella. Vastaajista yksi edusti isompaa toimijaa, jossa työntekijöitä on yli 200. Loput vastaajista (7) edustivat yrityksiä, joissa työskentelee alle 50 henkilöä. Tässä kysymyksessä pystyi valitsemaan vain yhden vaihtoehdon (taulukko 2).

Taulukko 2: Yrityksen henkilöstömäärä.

Yrityskyselyn kolmannessa kysymyksessä (taulukko 3) tiedusteltiin vastaajien toiminta-aluetta liiketoiminnan harjoittamisessa. Vastauksia pystyi lukitsemaan useita. Tätä tietoa käytetään arvioimaan tutkimuksen otannan valtakunnallisuutta. Kokonaisvastaajamäärän ollessa kahdeksan kappaletta yrityskyselyssä, on syytä huomioida, että selkeästi osa vastaajista työskentelee siis useamman maakunnan alueella tai jopa valtakunnallisesti. Lisäksi sähköpostitse vastannut toimija myös toimii valtakunnallisesti (pl. Ahvenanmaa).

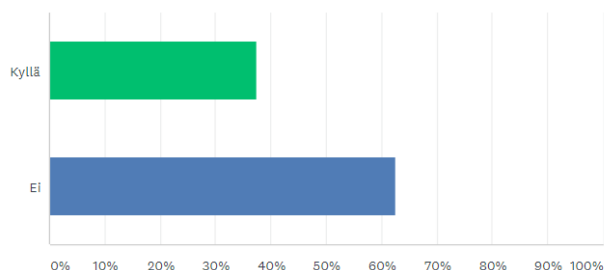

Taulukko 3: Yrityksen maantieteellinen toiminta-alue. Monivalintakysymys.

Kysymyksessä 4 (taulukko 4) kysyttiin opinnäytetyön kannalta ensimmäinen asiasisältöinen kysymys. Tähän kysymykseen vastaaminen määritteli vastaajalle tulevat lisäkysymykset. Kysymyksellä haluttiin selvittää, onko yrityksillä haalarikameroita jo käytössä. Vastaajista kolme kappaletta ilmoitti, että haalarikameroita on jo käytössä yrityksen työntekijöillä. Kysymys ei ottanut siihen kantaa, onko yrityksessä ollut mahdollisesti aiemmin käytössä haalarikameroita, vaan pelkästään nykytilanteeseen. Vastauksen perusteella vastaaja siirtyi joko kysymykseen viisi tai vaihtoehtoisesti kyselyn loppuun, kysymykseen kahdeksan. Sähköpostitse vastannut toimija vastasi heillä olevan käytössä haalarikameroita.

Opinnäytetyössämme pyrimme selvittämään haalarikameroiden käytön yleisyyttä. Käyttävätkö työntekijänne työtehtäviä suorittaessaan haalarikameroita? Jos vastasit Kyllä, siirry kysymyksiin 5-7. Jos vastasit Ei, siirry kysymykseen 8.

Answered: 8 Skipped: 0

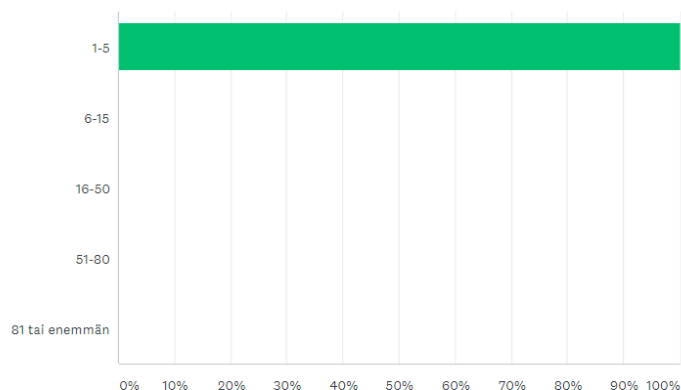
VASTAUSVAIHTOEHDOT	VASTAUKSET	
Kyllä	37,50%	3
Ei	62,50%	5
YHTEENSÄ		8

Taulukko 4: Haalarikameroiden käyttö yrityksissä.

Seuraava kysymys (taulukko 5) on jatkokysymys edelliseen kysymykseen Kyllä-vastauksen antaneille yrityksille. Kaikki kolme vastaaja, jotka ilmoittivat käyttävänsä haalarikameroita, ilmoittivat käytössä olevien haalarikameroiden kappalemääräksi 1-5. Tätä määrää voidaan verrata aiemmin ilmoitettuihin yritysten henkilöstömääriin. Suhteessa henkilöstömääriin on kappalemäärä vähäinen, mutta toisaalta ei voida olettaa, että hirveän suuri osa yrityksen henkilöstöstä suorittaisi sellaisia tehtäviä, joissa haalarikameroita voisi ajatella käytettävän. Sähköpostitse vastannut toimija vastasi heillä olevan käytössä kaksi kameraa.

Yrityksessänne on käytössä haalarikameroita. Kuinka paljon niitä on tällä hetkellä teillä käytössä?

Answered: 3 Skipped: 5

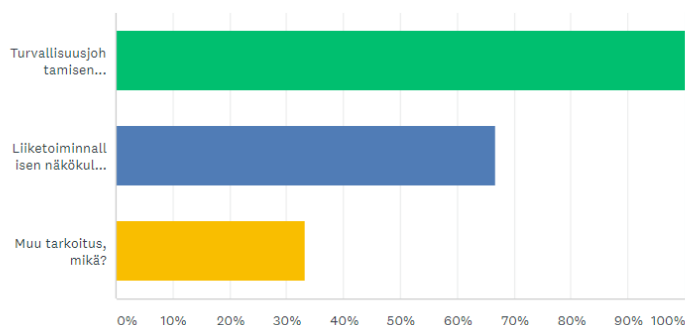
VASTAUSVAIHTOEHDOT	VASTAUKSET	
▼ 1-5	100,00%	3
▼ 6-15	0,00%	0
▼ 16-50	0,00%	0
▼ 51-80	0,00%	0
▼ 81 tai enemmän	0,00%	0
YHTEENSÄ		3

Taulukko 5: Haalarikameroiden lukumäärä yrityksissä.

Kuudennessa kysymyksessä (taulukko 6) tiedusteltiin vastaajilta haalarikameroiden käyttötarkoitusta. Kysymyksen asettelu oli haastava ja osittain johdatteleva, joten kysymystä täydennettiin Muu tarkoitus-kohdalla. Vastauksia pystyi antamaan useamman. Vastausvaihtoehdot pohjautuivat kirjallisuuskatsauksessa esiin tulleisiin perusteluihin haalarikameroiden käytön suhteen, ja ne annettiin, jotta vastauksia pystytään vertailemaan keskenään. Vastausten perusteella valmiit vaihtoehdot kuitenkin olivat varsin osuvia, sillä vain yksi vastaus annettiin kohtaan Muu tarkoitus.

Käytetäänkö yrityksessänne haalarikameroita:

Answered: 3 Skipped: 5

VASTAUSVAIHTOEHDOT	VASTAUKSET
Turvallisuusjohtamisen näkökulmasta, esim. yksityöskentelyn turvaksi ja parantamiseksi	100,00% 3
Liiketoiminnallisen näkökulman vuoksi, esim. sisäiseen koulutukseen tai epäselvien tilanteiden selvittämiseen	66,67% 2
Muu tarkoitus, mikä?	Vastaukset 33,33% 1
Vastaajat yhteensä: 3	

Taulukko 6: Haalarikameroiden käyttöperuste yrityksissä.

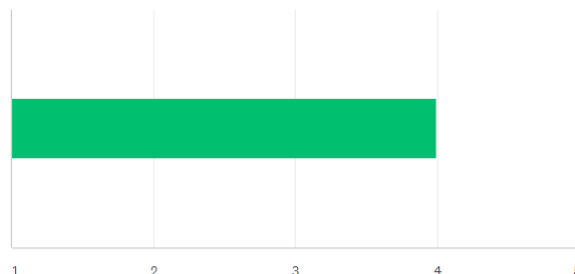
Taulukon 6 kysymykseen tuli yksi vastaus kohtaan ”Muu tarkoitus, mikä”. Vastauksella on selkeästi haluttu korostaa haalarikameroiden käyttötarkoitusta epäselvien tilanteiden selvittämisessä ja mahdollisten perättömien väitteiden kumoamisessa.

”Työntekijän oman oikeusturvan takia. Ei voi kohdehenkilö enää väittää, että olisi jotain sellaista tapahtunut, mitä ei oikeasti ole tapahtunut. Lisäksi oikeudessa on todella isossa roolissa ollut, kun voi näyttää mitä henkilö on tehnyt ja samalla kun selostaa tilanteen, niin ei tarvitse tuomarinkaan arvailla mitä siellä on oikeasti tapahtunut.”

Kysymyksessä seitsemän (taulukko 7) tiedusteltiin haalarikameroiden käyttäjiltä käyttökokemuksia laitteiden käytöstä. Skaala oli 1-5, jossa 1:lle oli annettu määritelmä ”huonoja, ei saatu lisäarvoa” ja 5:lle määritelmä ”erinomaisia, koemme saaneemme merkittävää hyötyä”. Vastauksia tähän saatiin kolme kappaletta täsmäten käyttäjien määrään kysymyksessä neljä. Kolmesta vastaajasta jokainen antoi eri arvosanan, 3, 4 ja 5. Keskiarvoksi muodostui siis 4. Voidaan varovaisesti päätellä, että näiden kolmen haalarikameraa käyttäneen yrityksen kokeneen saaneen merkittävää hyötyä haalarikameroiden käytöstä. Vastaajien määrän ollessa kuitenkin pieni, ei tulosta voitane huomioida kuitenkaan laajemmin alan toimijoiden käyttökokemuksena.

Millaisia käyttökokemuksenne haalarikameroista ovat olleet? Vastauksen jälkeen siirry kysymykseen 9.

Answered: 3 Skipped: 5

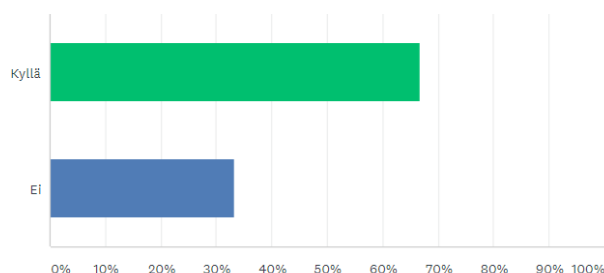
VASTAUSVAIHTOEHDOT	KESKIMÄÄRÄINEN LUKUMÄÄRÄ	KOKONAISMÄÄRÄ	VASTAUKSET
Vastaukset	4	12	3

Taulukko 7: Haalarikameroiden käyttökokemukset yrityksissä.

Kahdeksannen yrityskyselyn kysymyksen (taulukko 8) osalta tiedusteltiin niiltä toimijoilta, jotka vastasivat, että heidän yrityksissään ei ole käytössä haalarikameroita, että onko heillä kuitenkin harkittu niiden hankkimista. Vastauksia kysymykseen on tullut kuusi kappaletta, mikä on yhden enemmän kuin Ei-vastaajia oli kysymyksessä neljä (taulukko 4). Johtuen SurveyMonkeyn-kyselylomakkeen ominaisuuksista, ei tätä virheen mahdollisuutta pystytty ennakoon rajaamaan pois. Tässä kohdassa on siis yksi vastaus sellaiselta toimijalta, jolla on haalarikameroita käytössä. Kysymykseen vastaaminen ei suoraan indikoi, onko vastaajalla aikomusta hankkia haalarikameroita vaan, että ovatko he pohtineet asiaa ja siten tietoisia kyseisestä mahdollisuudesta markkinoilla. Vastausten perusteella suurin osa vastaajista on tietoisia haalarikameroiden hankkimisen mahdollisuudesta. Asian voidaan olettaa olevan joko käsitelty tai käsitteilyssä kyseisessä organisaatiossa.

Vastasitte, että yrityksessänne ei käytetä haalarikameroita.
Oletteko harkinneet haalarikameroiden hankkimista tulevaisuudessa?

Answered: 6 Skipped: 2

VASTAUSVAIHTOEHDOT	VASTAUKSET	
Kyllä	66,67%	4
Ei	33,33%	2
YHTEENSÄ		6

Taulukko 8: Yritysten haalarikameroiden hankinta tulevaisuudessa.

Viimeisenä kohtana yrityskyselyssä oli mahdollisuus antaa vapaamuotoisia kommentteja. Vastauksista kaksi edustaa haalarikameroiden nykyisiä käyttäjiä ja kaksi sellaisia tahoja, joilla ei haalarikameroita ole tänä päivänä vielä käytössä. Vastauksissa on tuotu useampi näkökulma esille, koskien haalarikameroiden tietosuojanäkökulmaa ja käyttöpaikkoja sekä yhden vastauksen osalta on ilmoitettu hyötyjä, joita haalarikamerat ovat jo toiminnalle tuoneet. Tämän vastauksen edustaja toimii yksityisen pysäköinninvalvonnan alalla. Kommentissa 2 on tuotu esille Suomen Vartioliikkeitten Liiton ajama haalarikamerahanke, mikä on linjattu yhdeksi liiton kärkihankkeista vuodelle 2020. (SVLL 2020) Kommenteissa 3 ja 4 on tuotu esille tietosuojaa ja- turvaa koskettavia näkökulmia, jotka kuvastavat hyvin myös aiemmin mainituissa uutisartikkeleissa kerrottuja huolenaiheita kuvaamisen perusteista. Kommentti 5 on sähköpostitse vastanneen kommentti.

Kommentti 1:

”Meillä on ollut koekäytössä muutamia haalarikameroita turvaamaan aluevalvojiamme työtä. Muutamia tilanteita on kerennyt tulemaan, jossa kamera on auttanut selvittämään asiaa

jälkikäteen ja hillinnyt vastapuolen aggressiivista käytöstä. Mahdollisesti tarkoitus laajentaa haalarikameroiden käyttöä enemmän määrälle henkilökuntaa.”

Kommentti 2:

”Olemme yrityksenä käyneet noin 2 vuotta sitten keskustelut Tietosuojavalvottujen toimiston kanssa ja pidimme heidän vastaustaan kielteisenä. Nyt olemme tukemassa Suomen Vartioliikkeitä Liitto ry:n haalarikamerahanketta.”

Kommentti 3:

”Nämä pitäisi saada yleistymään, kunhan tietoturvasta pidetään huolto. Esim. on sellaisia kameroita, joiden materiaaliin yksittäinen työntekijä ei pääse käsiksi. Kameroiden hyödyistä riittäisi kerrottavaa todella rutkasti.”

Kommentti 4:

”Pienen paikkakunnan vartija tekee montaa tehtävää ja vain pienessä osassa kuvaaminen on mahdollista, osassa ehdottomasti kiellettyä. Virhe voi tapahtua helposti.”

Kommentti 5:

”Meillä tosiaan on vain muutama (muistaakseni 2) kameraa käytössä. Nämä olleet testissä ja jatkamme vielä testaamista. Tämän jälkeen mietimme otammeko kamerat laajemmin käyttöön myös muille valvojillemme.”

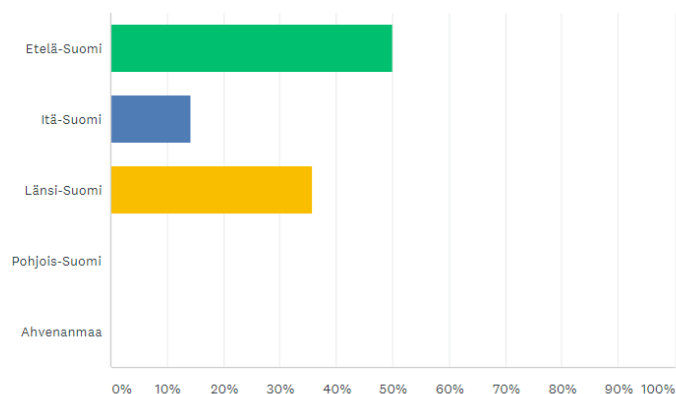
5.1.2 Kyselylomakkeen sisältö, kunnallinen pysäköinninvalvonta

Tässä kappaleessa kuvataan kunnalliselle puolelle osoitetusta kyselystä saadut vastaukset tilastollisina kuvaajina. Näiden lisäksi avataan hieman perusteluita kysymysten asettelulle ja tulkitaan vastauksia. Kunnallisella puolella ei kysytty yrityskyselyyn verraten tietoja henkilöstömääristä tai toimialoista johtuen kuntaorganisaatioiden laajasta rakenteesta. Sen sijaan tiedusteltiin ensimmäiseksi organisaatioiden toiminta-alueita (taulukko 9). Vastauksia kuntakyselyyn saatiin 14 kappaletta. Taulukosta 9 voi päätellä vastanneiden organisaatioiden sijainteja karkealla tasolla. Taulukkoon 3 verrattuna tässä kysymyksessä vastausten määrä täsmää kokonaisvastausmäärään, sillä kuntaapuolen organisaatiot harjoittavat toimintaansa vain omalla kunta-alueellaan. Vastauksia ei saatu Pohjois-Suomen kunnista, mutta muuten otanta oli reilu ja tutkimuksellisesti varsin merkittävä ottaen huomioon, että kyselyt osoitettiin suurimmille kunnille. Julkisen sektorin kyselyä ei lähetetty vartioimisliikkeille, eli tässä osiossa käsitellään vain pysäköinninvalvontaa harjoittavien organisaatioiden vastauksia. Lisäksi yksi

vastaus toimitettiin sähköpostitse. Tätä ei ole käsitelty taulukoissa, mutta vastaukset on kirjattu auki. Vastaaja on länsiuomalainen kaupunki.

Millä maantieteellisellä alueella harjoitatte pysäköinninvalvontaa?

Answered: 14 Skipped: 0

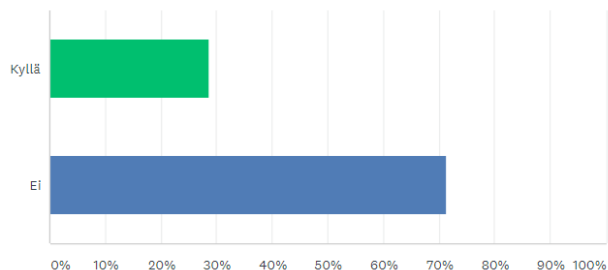
VASTAUSVAIHTOEHDOT	VASTAUKSET	
▼ Etelä-Suomi	50,00%	7
▼ Itä-Suomi	14,29%	2
▼ Länsi-Suomi	35,71%	5
▼ Pohjois-Suomi	0,00%	0
▼ Ahvenanmaa	0,00%	0
Vastaajat yhteensä: 14		

Taulukko 9: Kunnallinen pysäköinninvalvonta, maantieteellinen toiminta-alue.

Kysymys kaksi julkisen sektorin kyselyssä vastaa yrityskyselyn kysymystä numero neljä (taulukot 10 ja 4). Tästä eteenpäin kysymykset ovat verrannollisia toisiinsa. Tähän kysymykseen saatiin Kyllä-vastauksia neljä kappaletta ja Ei-vastauksia kymmenen kappaletta. Haalarikameroita on siis jo opinnäytetyön kirjoitushetkellä käytössä jo useissa suurissa kunnissa ja kaupungeissa. Tämän kysymyksen vastaustaulukon osalta on hyvä huomioda myös viimeinen kohta kyselystä, eli vapaiden kommenttien vastauksien sisältö, sillä osa Ei-vastaajista on kuitenkin tehnyt päätöksen haalarikameroiden hankinnasta. Sähköpostitse vastanneella kaupungilla ei ole käytössään haalarikameroita.

Opinnäytetyössämme pyrimme selvittämään haalarikameroiden käytön yleisyyttä. Käyttävätkö työntekijänne työtehtäviä suorittaessaan haalarikameroita? Jos vastasit Kyllä, siirry kysymyksiin 3-5. Jos vastasit Ei, siirry kysymykseen 6.

Answered: 14 Skipped: 0

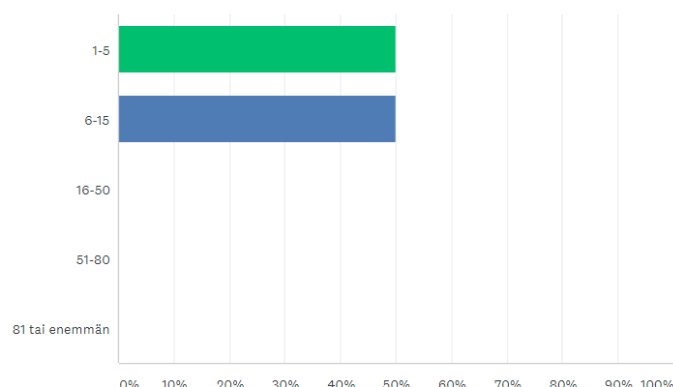
VASTAUSVAIHTOEHDOT	VASTAUKSET	
Kyllä	28,57%	4
Ei	71,43%	10
YHTEENSÄ		14

Taulukko 10: Kunnallinen pysäköinninvalvonta, haalarikameroiden käytön yleisyys.

Kolmannessa kysymyksessä (taulukko 11) on haalarikameroiden käyttäjäorganisaatioita pyydetty ilmoittamaan käytössä olevien haalarikameroiden kappalemääriä. Kaksi vastaajaa ilmoitti määräksi 1-5 kpl ja loput kaksi vastaajaa 6-15 kpl. Ensimmäisen asteikon osalta ei voida päätellä onko käytössä esimerkiksi vain yksi kamera, vaiko useita. Toisen asteikon osalta voidaan kuitenkin päätellä, että haalarikameroita on jo käytössä useilla pysäköinnintarkastajilla. Ottaen huomioon pysäköinnintarkastajien rajallisen määrä per kunta, on mahdollista, että osalla vastaajista haalarikamerat ovat käytössä kaikilla pysäköinnintarkastajilla. Tätä ei voida kuitenkaan tämän kyselytutkimuksen perusteella varmuudella todeta.

Organisaatiossanne on käytössä haalarikameroita. Kuinka paljon niitä on tällä hetkellä teillä käytössä?

Answered: 4 Skipped: 10

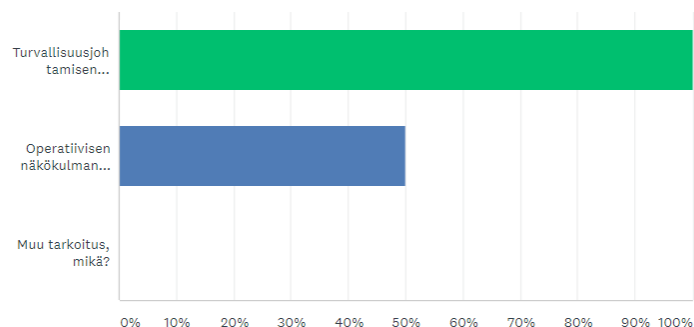
VASTAUSVAIHTOEHDOT	VASTAUKSET	
▼ 1-5	50,00%	2
▼ 6-15	50,00%	2
▼ 16-50	0,00%	0
▼ 51-80	0,00%	0
▼ 81 tai enemmän	0,00%	0
YHTEENSÄ		4

Taulukko 11: Kunnallinen pysäköinninvalvonta, haalarikameroiden lukumäärä.

Taulukossa 12 on pyydetty ilmoittamaan haalarikameroiden käyttötarkoituksia. Kaikki haalarikameroita käyttävät organisaatiot valitsivat tähän kohtaan haalarikameroiden käyttötarkoitukseksi turvallisuusjohtamisen näkökulman, esimerkiksi yksintyöskentelyn ja työturvallisuuden parantamiseksi. Kaksi vastausta annettiin myös operatiiviselle näkökulmalle, esimerkiksi epäselvien tilanteiden selvittämisen vuoksi. Voidaan todeta vastausten perusteella, että kaikilla käyttäjillä on turvallisuusnäkökulma haalarikameroiden hankinnassa takana. Se, että onko kyseessä nimenomaan yksintyöskentelyn turvallisuuden parantaminen tai mahdollisesti uhkaavien tilanteiden ennaltaehkäisy eivät selviä vielä tämän tutkimuksen laajuudessa.

Käytetäänkö organisaatiossanne haalarikameroita:

Answered: 4 Skipped: 10

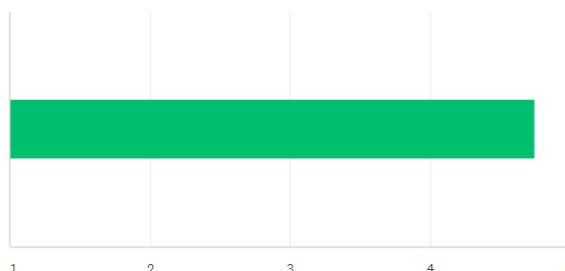
VASTAUSVAIHTOEHDOT	VASTAUKSET
▼ Turvallisuusjohtamisen näkökulmasta, esim. yksityiskohtaisen turvaksi ja parantamiseksi	100,00% 4
▼ Operatiivisen näkökulman vuoksi, esim. sisäiseen koulutukseen tai epäselvien tilanteiden selvittämiseen	50,00% 2
▼ Muu tarkoitus, mikä?	Vastaukset 0,00% 0
Vastaaajat yhteensä: 4	

Taulukko 12: Kunnallinen pysäköinninvalvonta, käyttöperusteet haalarikameroille.

Kysymyksessä viisi (taulukko 13) tiedusteltiin haalarikameroiden käyttäjiltä käyttökokemuksia laitteiden käytöstä. Skaala oli 1-5, jossa 1:lle oli annettu määritelmä ”huonoja, ei saatu lisä-arvoa” ja 5:lle määritelmä ”erinomaisia, koemme saaneemme merkittävää hyötyä”. Vastauksia tähän saatiin neljä kappaletta täsmälleen käyttäjien määrään kysymyksessä kaksi. Kolme vastaajista antoi arvosanaksi 5, ja yksi arvosanan 4. Keskiarvoksi muodostui siis 4,75. Voidaan todeta, että näiden neljän haalarikameroita käyttäneen kunnallisen pysäköinninvalvontaorganisaation kokeneen saaneen merkittävää hyötyä haalarikameroiden käytöstä. Vastausmäärän ollessa kuitenkin pienehkö, on tulosta syytä tarkastella kriittisesti, mikäli tulosta aikoo soveltaa kyseiseen toimialaan laajemmin.

Millaisia käyttökokemuksenne haalarikameroista ovat olleet? Vastauksen jälkeen siirry kysymykseen 7.

Answered: 4 Skipped: 10

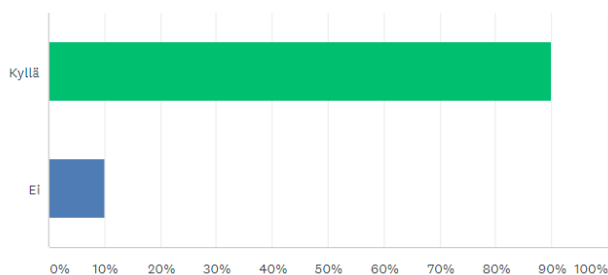
VASTAUSVAIHTOEHDOT	KESKIMÄÄRÄINEN LUKUMÄÄRÄ	KOKONAISMÄÄRÄ	VASTAUKSET
Vastaukset	5	19	4

Taulukko 13: Kunnallinen pysäköinninvalvonta, haalarikameroiden käyttökokemukset.

Huolimatta siitä, että 10 vastaajaa ilmoitti (taulukko 14), että haalarikameroita ei ole käytössä, on suurin osa kuitenkin aiheeseen tutustunut jollain tasolla. Peräti yhdeksän organisaatiota ilmoitti, että heillä on harkittu haalarikameroiden hankkimista tulevaisuudessa. Avoimissa kommentteissa on erityisesti näiden vastaajien täydentäviä kommentteja mukana.

Vastasitte, että organisaatiossanne ei käytetä haalarikameroita.
Oletteko harkinneet haalarikameroiden hankkimista tulevaisuudessa?

Answered: 10 Skipped: 4

VASTAUSVAIHTOEHDOT	VASTAUKSET
Kyllä	90,00% 9
Ei	10,00% 1
YHTEENSÄ	10

Taulukko 14: Kunnallinen pysäköinninvalvonta, haalarikameroiden hankinta tulevaisuudessa.

Kunnallisille pysäköinninvalvonnoille osoitetussa kyselyssä oli viimeisenä kohtana mahdollisuus antaa aiheeseen liittyen vapaamuotoisia kommentteja (Liite 1, kohta 7). Kommentteja tuli

kaikkiaan viisi kappaletta. Huomionarvoista on, että Kommentit 2, 3 ja 4 kertovat haalarikameroiden olevan hyvinkin ajankohtaisia kyseisissä organisaatioissa. Kahdella laitteet on jo tilattu ja kolmannella laitteet ovat olleet testikäytössä. Ensimmäisen kommentin antanut toimija ilmoittaa myös, että haalarikamerat olisivat tulossa tälle kunnalliselle pysäköinninvalvontaorganisaatiolle käyttöön vuoden 2020 aikana.

Kommentti 1:

"Tulemme todennäköisesti hankkimaan haalarikamerat tänä vuonna 2020."

Kommentti 2:

"Kamerat jo olemassa vaan ei vielä käytössä. Teknistä ongelmaa."

Kommentti 3:

"Meillä on ollut yksi haalarikamera käytössä noin 1,5 vuotta sitten. Laite oli hyvä ja toimiva. Kerroin henkilöille kohtaamistilanteessa, että nauhoitus on päällä. Uskon, että hillitsi osittain ihmisten reaktioita. Tuolloin ei hankittu vielä kuitenkaan kameroita. Meillä oli nyt uudestaan noin 3 viikkoa eri toimittajan haalarikamera testikäytössä. Hyvä ja toimiva laite. Minkä takia kameroita tarvittaisiin: Turvallisuus, hillitsemään ihmisten rajuja reaktioita, todistusarvo. Ehkä kameralle voisi keksiä käyttöä esim. koulutuksessa jne. Meillä tarkastajat työskentelevät pääsääntöisesti pareina tai jopa kolmistaan. Yksintyöskentely on myös mahdollista poikkeuksellisesti, mutta vain päiväsaikaan. Uskon vahvasti, että meillä jokaiselle tarkastajalle (14) kamera tullaan lähitulevaisuudessa hankkimaan."

Kommentti 4:

"Haalarikamerat on jo tilattu, mutta toimitus ei vielä ole toteutunut. Haalarikameroita tullaan käyttämään työturvallisuuden edistämiseksi ja hankalien tilanteiden selvittämiseksi."

Kommentti 5:

"Hei. Olemme keskustelleen asiasta, mutta odotamme muiden pysäköinninvalvontojen kokemuksia haalarikameroiden käyttämisestä."

5.2 Haastattelu

Ylen tekemän selvityksen (Yle Uutiset 2020b.) perusteella tutustuttiin Suomen Vartioliikkeitten Liiton verkkosivuihin, josta kävi ilmi, että haalarikamerat oli listattu yhdeksi liiton toiminnan kärkihankkeista vuodelle 2020. Suomen Vartioliikkeitten Liitto on vartioimis- ja turvallisuusalan toimialajärjestö, jonka jäsenenä ovat käytännössä kaikki Suomen suurimmat vartiointiliikkeet. (Suomen Vartioliikkeitten Liitto 2020.) Näiden tietojen pohjalta oltiin yhteydessä liiton puheenjohtajaan teemahaastattelun järjestämiseksi aiheen tiimoilta.

Varsinainen teemahaastattelu ei ollut vielä ajankohtainen liitolle, sillä he ovat vielä valmistelevassa vaiheessa haalarikamerahankkeensa kanssa. Teemahaastattelun sijaan haastattelu toteutettiin sähköpostitse. Sähköpostihaastattelun kysymykset lähetettiin liiton puheenjohtajalle Jarmo Mikkoselle. Kysymykset ja vastaukset on esitetty taulukossa 15.

Kysymykset	Vastaukset
SVLL on linjannut haalarikamerat kärkihankkeeksi vuodelle 2020. Miksi asia on ajankohtainen vuonna 2020? (jäsenyritysten toiveesta/tarpeesta? Ulkomailta saadut käyttökokemukset?)	Asiaa on käsitelty aikaisemminkin, mutta koska aikaisemmin asia oli ollut lepotilassa niin 2020 toimintasuunnitelmassa päätettiin ottaa asia tulille. Päätöksemme jälkeen meille oli yllätys poliisiin haalarikameran vakiointipäätöksen aiheuttama suuri julkisuus. Liiton kanta muodostuu tietysti jäsenyritysten esityksistä & keskustelusta. Ulkomailta käyttö lienee yleisempää kuin Suomessa, emme ole tehneet mitään selvitystä.
SVLL on ilmoittanut hankkeen tavoitteeksi oikeusturvan ja työturvallisuuden parantamisen haalarikameroiden avulla. Onko SVLL tehnyt omia selvityksiään aiheesta?	Emme ole tehneet selvityksiä. Uskomme kuitenkin, että vartijoiden/järjestyksenvälvojen toimienpiteiden alkutilanteisiin saataisiin tällä tekniikalla lisäselvyyttä.
Mikä on hankkeenne tavoiteaikataulu?	Arvioimme aikataulua, kun tietosuojavaltuutetun mahdollinen kannanotto on tiedossa.
Missä laajuudessa SVLL ja sen jäsenyritykset haluaisivat haalarikamerat käyttöön? Esimerkiksi Piiri-/paikallis-/myymälävartiointinissa tai arvokuljetuksessa? Onko joitain osa-alueita, joissa ehdottomasti tulisi olla haalarikamerat ja missä ei?	Noihin edellisiin ei ole otettu mitään kantaa, ainakaan vielä. Kyllä mahdollisesta käytöstä päättäminen tapahtuu yrityksissä, ei liitossa.

Pystyykö SVLL arvioimaan kuinka moni vartiointialan yritys käyttää jo haalarikameroita 2020?	Julkisuudessa on mielestäni ollut esillä arvokuljetuskäyttö Loomis ja Avarn. Muita en itse tiedä.
Mitkä asiat vaatisivat selvennystä/linjausta/tarkennusta viranomaisilta?	Tätä asiaa ryhdytään arvioimaan. Liiton työryhmä laatii alakohtaisen tietosuojan vaikutusten arvioinnin (DPIA) asian jatkokäsittelyä varten.

Taulukko 15: Sähköpostihaastattelun kysymykset ja vastaukset

Keskustelussa mainittiin myös, että Suomen Vartioliikkeitten liitto on jo aloittanut dialogin Tietosuojavaltuutetun toimiston kanssa tiedonvaihdon mahdollistamiseksi. Vastausten perusteella liitolla ja sen jäsenistöllä on vahva tahtotila saada haalarikameroiden mahdolliselle käytölle riittävät ohjeet, jotta mahdollista haalarikameroiden laajempaa käyttöönottoa voitaisiin pohtia toteutettavaksi.

5.3 Kyselyn tulokset ja analysointi

Kyselytutkimuksen perusteella voidaan todeta, että haalarikamerat ovat yleistymässä pysäköinninvalvonnan toimijoilla lähes koko Suomen laajuudella. Yksityisestä vartiointialasta ei voida samaa johtopäätöstä tehdä tulosten ja vastausmäärien perusteella. Voidaan kuitenkin todeta, että asia herättää kiinnostusta vartiointialalla niin kirjallisuuskatsauksen kuin kyselytutkimuksen perusteella. Vartiointialan toimijat ovat julkisuudessa ilmaisseet haluun haalarikameroiden käyttöön, mutta osa odottaa erityisesti Tietosuojavaltuutetun toimistolta linjausta asiaan, johtuen tulokinnanvaraisuudesta oikeudellisen käyttöperusteen osalta. Asia ilmeni myös kyselytutkimuksen vapaissa kommentteissa. Huomioitavaa on myös uusien, Suomesakin toimivien kameravalmistajien tulo mukaan haalarikameroiden valmistukseen, mikä saattaa kertoa markkinoiden kasvamisesta yleisesti. On siis hyvin mahdollista, että haalarikameroiden käyttö lisääntyy jatkossa vartiointialalla, mikäli linjaus asiaan saadaan.

Ottaen huomioon rajallisen määrän vartiointialan ja yksityisen pysäköinninvalvonnan yrityksiä, joita saatettiin julkisten saatavilla olevien yhteystietojen perusteella tavoitella, kahdeksaa vastausta voidaan pitää tyydyttävänä. Näiden lisäksi yksi vastaaja kommentoi asiaan sähköpostitse. Lainsäädännön ollessa (Eduskunta 2019) ratkaisevassa vaiheessa on mahdollista, että yksityinen pysäköinninvalvonta jopa katoaa Suomesta. Tämä näkyi jo nyt yritysten lukumäärässä selvitystä tehtäessä.

Julkisen sektorin kyselytutkimuksen vastaajien määrä oli 14 kuntaa/kaupunkia. Yksi vastaaja ei täyttänyt kyselylomaketta, vaan ilmoitti kommenttinsa sähköpostitse. Vastaajia oli koko-

naisuudessaan siis 15. Kyselytutkimuksen valmisteluosiossa ilmoitettiin, että kyselyt osoitettiin 39 suurimmalle kunnalle ja kaupungille. Tätä vastausmäärää voidaan pitää hyvänä tähän nähden ja tämän osuus antoi tutkimuksellisesti hyvin validia tietoa mahdollista jatkokäyttöä varten. Lisäksi Ylen tekemä selvitys (Yle Uutiset 2020b) tukee julkisesta sektorista saatuja tuloksia.

6 Tulokset ja johtopäätökset

Tavoitteena oli opinnäytetyötä aloittaessa saada työssä selvitettyä haalarikameroiden käytön nykytilannetta Suomessa, sekä vastata tutkimuskysymyksiin valituilta toimialoilta ”Kuinka yleisiä haalarikamerat ovat kyseisillä toimialoilla?” ja ”Mitä hyötyjä käyttäjät ovat saaneet haalarikameroiden käytöstä”. Ensimmäiseen tutkimuskysymykseen saatiin erityisesti pysäköinninvalvonnan osalta hyvä vastausmäärä, jonka pohjalta tehdä päätelmiä. Tutkimuksellisesti vartiointialan vastaustuloksista ei päästä tekemään tarkempaa arviota yleisyydestä, johtuen vähäisestä vastaajamäärästä.

Haalarikameroiden käyttäjäorganisaatioiden lukumäärä oli kokonaisuudessaan kyselytutkimuksessa 7/22. Valtaosalla näistä oli käytössään 1-5 haalarikameraa. Näiden lisäksi vapaissa kommentteissa oli kolme kunnallista organisaatiota, jotka ilmoittivat hankkineensa tai hankkivansa haalarikameroita vuodelle 2020. Myöhemmin vuonna 2020 toteutettuna, lukumäärä olisi siis 10/22.

Annetun arviointitaulukon pohjalta käyttäjien kokemukset haalarikameroiden käytöstä ovat hyvän ja erinomaisen väliltä (keskiarvot 4,0 ja 4,75, erinomaisen arvo 5,0). Tässä kuitenkin selvitettiin asiaa vain yleisellä tasolla, eli työssä ei tarkemmin löydetä vastausta siihen ”Mitä nämä hyödyt ovat olleet?”. Kyselyn tulosten perusteella voidaan todeta haalarikameroiden olevan yleistymässä kunnallisessa pysäköinninvalvonnessa, ja viitteitä siihen on myös vartiointialan puolelta. Vartiointialan suhteen kyselyn tuloksia täydensi toteutettu sähköpostihaastattelu, jonka mukaan haalarikameroiden käyttöä pohditaan parhaillaan laajemminkin alalla.

Kirjallisuuskatsauksen antama arvo työlle hieman vajavaiseksi johtuen olemassa olevan tutkimustiedon pohjautumisesta viranomaispuolelle sekä toistaiseksi puuttuvasta kotimaisesta lähdeaineistosta. Kirjallisuuskatsaus kuitenkin antaa näkymän haalarikameroiden käyttöön liittyvästä lainsäädännöstä, sen tuomista hyödyistä viranomaisorganisaatioille sekä asiaan liittyvästä ajankohtaisesta keskustelusta Suomessa. Opinnäytetyössä tutustuttiin myös haalarikameroiden käyttöön ulkomailla ja kameravalmistajien toimintaan. Lyhyt katsaus em. osioihin tukee näkemystä haalarikameroiden yleistymisestä eri maiden poliisivoimissa, ensihoidon puolella sekä pysäköinninvalvonnessa. Kaiken kaikkiaan kirjallisuuskatsauksen ja kyselyn tulokset

kertovat haalarikameroiden yleistymisestä Suomessa ja kansainvälisesti. Ratkaisu ei ole kuitenkaan vielä vakiinnuttanut asemaansa, sillä lähdeaineiston mukaan, haalarikameroita on pääosin vielä testi- tai kokeiluvaiheessa. Ratkaisun vakiintumiselle ei kuitenkaan suoranaisia esteitä näytä olevan, mikäli lainsäädännön puolelta ei tule rajoitteita.

Työ on toteutettu siten, että se olisi hyödyllinen pohjamateriaali mahdollisia jatkoselvityksiä varten, joko lähdeaineistona tai vertailukelpoisena tilannenäkymänä tulevien vuosien tilanteesta, verraten alkuvuoteen 2020. Työn toivotaan tuottavan myös hyödyllistä lisätietoa haalarikameroita käyttäville organisaatioille, haalarikameroita valmistaville yrityksille sekä haalarikameroiden käyttöä harkitseville tahoille. Selvitys sisältää lisäksi arvokasta tietoa lainsäätäjille ja viranomaisille, jonka pohjalta pohtia mahdollisesti tarvittavia ohjaavia, täydentäviä tai kokonaan uusia linjauksia lainsäädännön tai tietosuoja-asetuksen puitteissa.

Opinnäytetyön tekijöille aihealue oli entuudestaan suhteellisen tuntematon. Aiheesta löytyi kuitenkin runsaasti aineistoa kansainvälisesti, vaikkakin tutkimuksellista lähdeaineistoa Suomesta ei juurikaan löytynyt. Kyselyn, kirjallisuuskatsauksen ja sähköpostihaastattelun avulla saatiin muodostettua hyvä kokonaiskuva haalarikameroiden käytöstä Suomessa. Erityisesti kyselyn suunnitteleminen ja toteutus koettiin onnistuneeksi ja kehittäväksi. Tutkimustulosten perusteella Suomessa kaivataan perusteellista ohjeistusta haalarikameroiden käyttöön mahdollisimman pikaisesti. Haalarikameroita on jo käytössä Suomessa, ja näiden määrä tulee kasvamaan lähitulevaisuudessa merkittävästi nykyiseen verrattuna.

Lähteet

Painetut

Gill M. The Handbook of security. 2014. London. Palgrave handbooks.

Heinonen, J., Keinänen, A., Paasonen, J. Turvallisuustutkimuksen tekeminen. 2013. Tallinna. Tietosanoma Oy.

Hirsijärvi, S., Remes, P. Sajavaara, P. Tutki ja kirjoita. 2010. Hämeenlinna. Tammi.

Hirsijärvi, S., Hurme, H. Tutkimushaastattelu. 2014. Tallinna. Gaudeamus.

Korpisaari P., Pitkänen O., Warma-Lehtinen E. Uusi Tietosuojalainsäädäntö. 2018. Helsinki. Alma Talent.

Paasonen J. Väitöskirja - Yksityisen turvallisuusalan sääntelyn toimivuus. 2014.

Sähköiset

Aamulehti. 2018. Poliisi esimerkkinä - vartiointiliike käyttää jo haalarikameroita, mutta toinen yritys haluaa selvät yksityisyssännöt. Viitattu 11.12.2019.
<https://www.aamulehti.fi/uutiset/poliisi-esimerkkina-vartiointiliike-kayttaa-jo-haalarikameroita-mutta-toinen-yritys-haluaa-selvat-yksityisyssaannot-200745816>

Avigilon Corporation. 2020. Motorola Solutions Integrates Enterprise Body-Worn Cameras and Video Management Software. Viitattu 10.4.2020.
<https://www.avigilon.com/news/releases/motorola-solutions-integrates-enterprise-body-worn-cameras-and-video-management-software>

Axis Communications. 2020a. Axis enters body worn camera market with the world's most flexible solution. Viitattu 10.4.2020.
<https://www.axis.com/newsroom/press-release/body-worn-flexible-solution>

Axis Communications. 2020b. Security to wear: a body worn camera solution based on open architecture. Viitattu 12.4.2020.
<https://www.axis.com/en-fi/newsroom/article/security-to-wear-a-body-worn-camera-solution-based-on-open-architecture>

Axon Press Releases. 2019. Swedish Police Authority Becomes the First European National Police Force to Join the Axon Network. Viitattu 23.2.2020.
<https://investor.axon.com/press-releases/press-release-details/2019/Swedish-Police-Authority-Becomes-the-First-European-National-Police-Force-to-Join-the-Axon-Network/default.aspx>

BBC News. 2018. Police body cameras reduce the need to fire taser. Viitattu 23.2.2020.
<https://www.bbc.com/news/uk-england-leeds-43541479>

Deutsche Welle. 2017. Police in Germany's most populous state will try out body cams. Viitattu 23.2.2020.
<https://www.dw.com/en/police-in-germanys-most-populous-state-will-try-out-body-cams/a-38370655>

Deutsche Welle. 2019. German police storing bodycam footage on Amazon cloud. Viitattu 23.2.2020.
<https://www.dw.com/en/german-police-storing-bodycam-footage-on-amazon-cloud/a-47751028>

E-ville. 2020. SJCAM A10 bodycam yökuvauksella IP65. Viitattu 12.4.2020.
<https://www.e-ville.com/fi/3045495-elektroniikka/27991-sjcam-a10-ip65-haalarikamera-yokuvauksella.html>

Eduskunta. 2015. Yksityinen pysäköinninvalvonta. Viitattu 28.2.2020.
https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/kirjasto/aineistot/kotimainen_oikeus/LATI/Sivut/yksityinen_pysakoinninvalvonta.aspx

Elinkeinoelämän keskusliitto. 2018. Kansallinen tietosuojalaki astuu voimaan 1.1.2019. Viitattu 1.2.2020.
<https://ek.fi/ajankohtaista/hyotytietoa-yrityksille/2018/12/13/kansallinen-tietosuojalaki-astuu-voimaan-1-1-2019/>

Euroopan komissio. 2020 Mitkä tiedot ovat henkilötietoja? Viitattu 21.2.2020.
https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/reform/what-personal-data_fi

Eduskunta. 2019. Lakialoite LA 38/2019. Viitattu 2.2.2020.
https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Lakialoite/Sivut/LA_38+2019.aspx

Flight, S. 2017. Opening Up the Black Box: Understanding the Impact of Bodycams on Policing. Viitattu 21.2.2020
<https://bulletin.cepol.europa.eu/index.php/bulletin/article/download/321/272/>

Gazette & Herald. 2018. Body worn cameras introduced for traffic wardens. Viitattu 21.2.2020.
<https://www.gazetteandherald.co.uk/news/17254512.body-worn-cameras-introduced-for-traffic-wardens/>

Helsingin Sanomat. 2019. Tarkastajille jaettiin haalarikamerat. Viitattu 1.2.2020.
<https://www.hs.fi/kaupunki/hyvinkaa/art-2000006265745.html>

Ho J., Hick J., Nystrom P., Simpson N., Jones G. BMJ Open. 2019. 6 effects of an EMS body-worn camera. Viitattu 29.4.2020.
<https://search-proquest-com.nelli.laurea.fi/docview/2317880851?accountid=12003>

Hämeen Sanomat. 2018. Haalarikamera voi tuoda pysäköinnintarkastajalle lisäturvaa. Viitattu 2.2.2020
<https://www.hameensanomat.fi/kanta-hame/haalarikamera-voi-tuoda-pysakoinnintarkastajalle-lisaturvaa-hameenlinnassa-kameroista-odotetaan-lisaa-kokemuksia-386813/>

Ilkka-Pohjalainen. 2018. Yritykset seuraavat poliisin esimerkkiä: Turvallisuusalan firma on alkanut kokeilla haalarikameroiden käyttöä. Viitattu 21.2.2020
<https://ilkkapohjalainen.fi/uutiset/kotimaa/yritykset-seuraavat-poliisin-esimerkkia-turvallisuusalan-firma-on-alkanut-kokeilla-haalarikameroiden-kaytto-1.2539721>

Iltalehti. 2018. Parkkipirkot kokevat aiempaa enemmän uhkailua ja väkivaltaa - Kuopiossa yksi pahoinpideltiin, toista uhkailtiin lapsen kautta. Viitattu 21.2.2020
<https://www.iltalehti.fi/kotimaa/a/201808082201122725>

Jyväskylä. Usein kysyttyä pysäköinninvalvonnasta. Viitattu 2.2.2020
<https://www.jyvaskyla.fi/pysakoinninvalvonta/usein-kysyttya-pysakoinninvalvonnasta>

Jyväskylän yliopisto. 2019. Kirjallisuuskatsaus. Viitattu 11.12.2019.
<https://koppa.jyu.fi/avoimet/kirjasto/kirjastotuutori/aihehaku-tutkimusprosessissa/aihe-avainkasitteiksi/kirjallisuuskatsaus>

Kuntaliitto. 2019. Tietosuojalaki. Viitattu 1.2.2020.
<https://www.kuntaliitto.fi/laki/julkisuus-ja-tietosuoja/tietosuoja-asetus/tietosuojalaki>

Laki pysäköinninvalvonnasta. 727/2011. Viitattu 10.12.2019.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2011/20110727>

Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista. 1085/2015. Viitattu 10.12.2019.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20151085>

Laki yksityisyyden suojasta työelämässä. 759/2004. Viitattu 1.2.2020.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20040759>

Lehtonen T. 2018. Opinnäytetyö. Haalarikamerat - tarpeellisia vai ei. Viitattu 2.2.2020.
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/155610/YAMK_ON_Lehtonen.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Perustuslaki. 731/1999. Viitattu 1.2.2020.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>

Poliisi. 2019a. Yksityinen turvallisuusala ja lupaviranomaiset. Viitattu 26.1.2020
https://www.poliisi.fi/luvat/yksityinen_turvallisuusala

Poliisi. 2019b. Turvallisuusalan elinkeinotoiminnan lupa-asiat. Viitattu 26.1.2020
https://www.poliisi.fi/yksityinen_turvallisuusala/turvallisuusalan_elinkeinotoiminnan_lupa-asiat

PR Newswire. 2019. Swedish Police Authority Becomes the First European National Police Force to Join the Axon Network. Viitattu 23.2.2020.
<https://www.prnewswire.com/news-releases/swedish-police-authority-becomes-the-first-european-national-police-force-to-join-the-axon-network-300787699.html>

Salminen A. 2011. Vaasan yliopisto. Mikä on kirjallisuuskatsaus. Viitattu 7.2.2020
https://www.univaasa.fi/materiaali/pdf/isbn_978-952-476-349-3.pdf

Sallinen, P. Kameravalvontaopas. 2010. Viitattu 31.1.2020.
<https://www.finanssiala.fi/vahingontorjunta/dokumentit/Kameravalvontaopas.pdf>

Security World Market. 2018. Bodycams protect the police and the public. Viitattu 29.4.2020.
<https://www.securityworldmarket.com/int/News/Product-News/body-cameras-innovative-surveillance-that-you-can-wear>

Siilinjärvi. 2020. Pysäköinninvalvonta. Viitattu 17.2.2020.
<https://www.siilinjarvi.fi/asuminen-ja-ymparisto/kadut-ja-puistot/pysakoinninvalvonta/>

Southwark News. 2019. TRAFFIC WARDENS ASSAULTED 88 TIMES IN THREE YEARS BUT BODY CAMERAS SEE BIG DROP. Viitattu 21.2.2020.
<https://www.southwarknews.co.uk/news/traffic-wardens-figures-assault-body-cameras/>

Suomen Vartioliikkeitten Liitto. 2020. SVLL ry:n 2020 toimintasuunnitelman kärkihankkeet. Viitattu 21.2.2020.

<https://svll.fi/svll-ryn-2020-toimintasuunnitelman-karkihankkeet/>

Sveriges Radio. 2018. Stockholm Police to start using body cameras. Viitattu 23.2.2020.

<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=2054&artikel=6649196>

Tecnex Oy. 2020. Kameravalvonta. Viitattu 12.4.2020.

<https://www.tecnex.fi/fi/kameravalvonta>

The Guardian. 2018. Paramedics to wear body cameras to help protect from attacks. Viitattu 29.4.2020.

<https://www.theguardian.com/society/2018/jul/01/paramedics-to-wear-body-cameras-to-help-protect-from-attacks>

Tietosuoja laki. 1050/2018. Viitattu 10.12.2019.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2018/20181050>

Tietosuojavaltuutetun toimisto. 2019a. Tietosuojavaltuutetun toimisto. Viitattu 3.2.2020.

<https://tietosuoja.fi/tietosuojavaltuutetun-toimisto>

Tietosuojavaltuutetun toimisto. 2019b. Usein kysyttyä kameravalvonnasta. Viitattu 15.3.2020.

<https://tietosuoja.fi/usein-kysyttya-kameravalvonta>

Tilastokeskus. 2018. Suurimpien kuntien väkiluku. Viitattu 17.2.2020.

https://www.tilastokeskus.fi/tup/suoluk/suoluk_vaesto.html

Vartiointialan työehtosopimus. 2018. Viitattu 28.2.2020.

<https://www.finlex.fi/data/tes/4604/TT125var1811.pdf>

Yle Uutiset. 2020a. Harvinainen todiste. Viitattu 1.2.2020.

<https://yle.fi/uutiset/3-11151802>

Yle Uutiset. 2020b. Raivostunut autoilija mursi pysäköinninvalvojan jalan. Viitattu 2.2.2020.

<https://yle.fi/uutiset/3-11182096>

Yhteiskunnallinen tietoaarkisto. 2006. Teemoittelu. Viitattu 7.2.2020.

https://www.fsd.uta.fi/metelmaopetus/kvali/L7_3_4.html

Yleinen tietosuoja-asetus. 679/2016. Viitattu 10.12.2019.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016R0679&from=EN>

Yritysturvallisuus. 2010. Kameravalvonnan yksityisyyden suoja ja henkilötietojen käsittely. Viitattu 20.2.2020.

https://www.yritysturvallisuus.fi/hscms/uploads/pdf/yksityisyydensuoja_ja_kameravalvonta.pdf

Julkaisemattomat

Mikkonen, J. Suomen Vartioliikkeitten Liiton puheenjohtajan sähköpostihaastattelu. 2.3.2020

Kuviot

Kuvio 1: Kirjallisuuskatsauksen toteutusprosessi..... 8

Kuvio 2: Kyselylomakkeiden toteutusprosessi. 9

Taulukot

Taulukko 1: Yrityksen toimiala.	23
Taulukko 2: Yrityksen henkilöstömäärä.	24
Taulukko 3: Yrityksen maantieteellinen toiminta-alue. Monivalintakysymys.	25
Taulukko 4: Haalarikameroiden käyttö yrityksissä.	26
Taulukko 5: Haalarikameroiden lukumäärä yrityksissä.	27
Taulukko 6: Haalarikameroiden käyttöperuste yrityksissä.	28
Taulukko 7: Haalarikameroiden käyttökokemukset yrityksissä.	29
Taulukko 8: Yritysten haalarikameroiden hankinta tulevaisuudessa.	30
Taulukko 9: Kunnallinen pysäköinninvalvonta, maantieteellinen toiminta-alue.	32
Taulukko 10: Kunnallinen pysäköinninvalvonta, haalarikameroiden käytön yleisyys.	33
Taulukko 11: Kunnallinen pysäköinninvalvonta, haalarikameroiden lukumäärä.	34
Taulukko 12: Kunnallinen pysäköinninvalvonta, käyttöperusteet haalarikameroille.	35
Taulukko 13: Kunnallinen pysäköinninvalvonta, haalarikameroiden käyttökokemukset.	36
Taulukko 14: Kunnallinen pysäköinninvalvonta, haalarikameroiden hankinta tulevaisuudessa.	36
Taulukko 15: Sähköpostihaastattelun kysymykset ja vastaukset.	39

Liitteet

Liite 1: Kunnalliselle pysäköinninvalvonnalle osoitettu kysely	49
Liite 2: Yrityksille suunnattu kysely.....	51

Liite 1: Kunnalliselle pysäköinninvalvonnalle osoitettu kysely

Haalarikameroiden käytön yleisyys ja hyödyt

Kyselytutkimus haalarikameroiden käytöstä pysäköinninvalvonnassa.

Olemme Laurea-ammattikorkeakoulun turvallisuuden ja riskienhallinnan koulutusohjelman viimeisen vuoden opiskelijoita. Opinnäytetyönämme selvitämme haalarikameroiden käytön yleisyyttä Suomessa ja niistä saatavia hyötyjä toimijoiden näkökulmasta. Työmme toivomme toimivan jatkossa hyvänä lähdeaineistona muita tutkimuksia ja selvityksiä varten. Selvitys toteutetaan yhteistyössä Laurea-ammattikorkeakoulun ja Tietosuojavaltuutetun toimiston kanssa.

Kyselyyn vastaaminen kestää noin 5 minuuttia. Arvostaisimme suuresti, jos löydätte hetken aikaanne vastaamiseen.

Tietojanne ja vastauksianne käsitellään anonyymisti. Mitään henkilö-, organisaatio- tai yritystietoja ei tallenneta, käytetä tai luovuteta eteenpäin. Opinnäytetyössä julkaistaan anonyymit vastaukset käyttäen erilaisia tilastollisia menetelmiä. Itse työ julkaistaan Laurea-ammattikorkeakoulun toimesta Theseus-portaalissa. Tavoitteena on julkaista työ kesään 2020 mennessä.

* 1. Millä maantieteellisellä alueella harjoitatte pysäköinninvalvontaa?

☐ Etelä-Suomi

☐ Pohjois-Suomi

☐ Itä-Suomi

☐ Ahvenanmaa

☐ Länsi-Suomi

* 2. Opinnäytetyössämme pyrimme selvittämään haalarikameroiden käytön yleisyyttä. Käyttävätkö työntekijänne työtehtäviä suorittaessaan haalarikameroita? **Jos vastasit Kyllä, siirry kysymyksiin 3-5. Jos vastasit Ei, siirry kysymykseen 6.**

☐ Kyllä

☐ Ei

3. Organisaatiossanne on käytössä haalarikameroita. Kuinka paljon niitä on tällä hetkellä teillä käytössä?

- ☐ 1-5
- ☐ 6-15
- ☐ 16-50
- ☐ 51-80
- ☐ 81 tai enemmän

4. Käytetäänkö organisaatiossanne haalarikameroita:

- ☐ Turvallisuusjohtamisen näkökulmasta, esim. yksintyöskentelyn turvaksi ja parantamiseksi
- ☐ Operatiivisen näkökulman vuoksi, esim. sisäiseen koulutukseen tai epäselvien tilanteiden selvittämiseen
- ☐ Muu tarkoitus, mikä?

5. Millaisia käyttökokemuksenne haalarikameroista ovat olleet? **Vastauksen jälkeen siirry kysymykseen 7.**

1 huonoja (ei saatu lisäarvoa)

5 erinomaisia (koemme saaneemme merkittävää hyötyä)

6. Vastasitte, että organisaatiossanne ei käytetä haalarikameroita. Oletteko harkinneet haalarikameroiden hankkimista tulevaisuudessa?

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei

7. Jos haluatte kommentoida tarkemmin edellisiin kysymyskohtiin, voi alle kirjoittaa vapaamuotoiset kommentit:

Lähetä vastaukset

Liite 2: Yrityksille suunnattu kysely

Haalarikameroiden käytön yleisyys ja hyödyt

Kyselytutkimus haalarikameroiden käytöstä yksityisellä sektorilla: pysäköinninvalvonnassa ja vartiointialalla

Olemme Laurea-ammattikorkeakoulun turvallisuuden ja riskienhallinnan koulutusohjelman viimeisen vuoden opiskelijoita. Opinnäytetyönämme selvitämme haalarikameroiden käytön yleisyyttä Suomessa ja niistä saatavia hyötyjä toimijoiden näkökulmasta. Työmme toivomme toimivan jatkossa hyvänä lähdeaineistona muita tutkimuksia ja selvityksiä varten. Selvitys toteutetaan yhteistyössä Laurea-ammattikorkeakoulun ja Tietosuoja-valtuutetun toimiston kanssa.

Kyselyyn vastaaminen kestää noin 5 minuuttia. Arvostaisimme suuresti, jos löydätte hetken aikaanne vastaamiseen.

Tietojanne ja vastauksianne käsitellään anonyymisti. Mitään henkilö-, organisaatio- tai yritystietoja ei tallenneta, käytetä tai luovuteta eteenpäin. Opinnäytetyössä julkaistaan anonyymit vastaukset käyttäen erilaisia tilastollisia menetelmiä. Itse työ julkaistaan Laurea-ammattikorkeakoulun toimesta Theseus-portaalissa. Tavoitteena on julkaista työ kesään 2020 mennessä.

* 1. Yrityksenne toimiala?

- ☐ Pysäköintivalvonta
- ☐ Vartiointitoiminta
- ☐ Pysäköintivalvonta ja vartiointitoiminta

* 2. Yrityksenne henkilöstömäärä?

- ☐ 1-10
- ☐ 11-25
- ☐ 26-50
- ☐ 51-200
- ☐ 201 tai enemmän

* 3. Millä maantieteellisellä alueella harjoitatte liiketoimintaanne?

☐ Etelä-Suomi

☐ Pohjois-Suomi

☐ Itä-Suomi

☐ Ahvenanmaa

☐ Länsi-Suomi

* 4. Opinnäytetyössämme pyrimme selvittämään haalarikameroiden käytön yleisyyttä. Käyttävätkö työntekijänne työtehtäviä suorittaessaan haalarikameroita? **Jos vastasit Kyllä, siirry kysymyksiin 5-7. Jos vastasit Ei, siirry kysymykseen 8.**

☐ Kyllä

☐ Ei

5. Yrityksessänne on käytössä haalarikameroita. Kuinka paljon niitä on tällä hetkellä teillä käytössä?

☐ 1-5

☐ 6-15

☐ 16-50

☐ 51-80

☐ 81 tai enemmän

6. Käytetäänkö yrityksessänne haalarikameroita:

☐ Turvallisuusjohtamisen näkökulmasta, esim. yksintyöskentelyn turvaksi ja parantamiseksi

☐ Liiketoiminnallisen näkökulman vuoksi, esim. sisäiseen koulutukseen tai epäselvien tilanteiden selvittämiseen

☐ Muu tarkoitus, mikä?

7. Millaisia käyttökokemuksenne haalarikameroista ovat olleet? **Vastauksen jälkeen siirry kysymykseen 9.**

1 huonoja (ei saatu lisäarvoa)

5 erinomaista (koemme saaneemme merkittävää hyötyä)

8. Vastasitte, että yrityksessänne ei käytetä haalarikameroita. Oletteko harkinneet haalarikameroiden hankkimista tulevaisuudessa?

☐ Kyllä

☐ Ei

9. Jos haluatte kommentoida tarkemmin edellisiin kysymyskohtiin, voi alle kirjoittaa vapaamuotoiset kommentit:

Lähetä vastaukset